

Prijedlog

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članka 21. stavka 1. Zakona o cestama (Narodne novine, br. 84/2011, 22/2013, 54/2013 i 148/2013), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2013. godine donijela

PROGRAM

GRADENJA I ODRŽAVANJA JAVNIH CESTA ZA RAZDOBLJE OD 2013. DO 2016. GODINE

UVOD

Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske je prvi dugoročni razvojni dokument prometnog sustava Republike Hrvatske usvojen od strane Hrvatskoga sabora 1999. godine. U dokumentu su jasno utvrđeni ciljevi prometnog razvitka te je iz tog razloga postao osnovica, odnosno temelj za donošenje svih planskih, zakonskih i normativnih akata i, samim time, politike koja se u cestovnoj infrastrukturi provodi i danas.

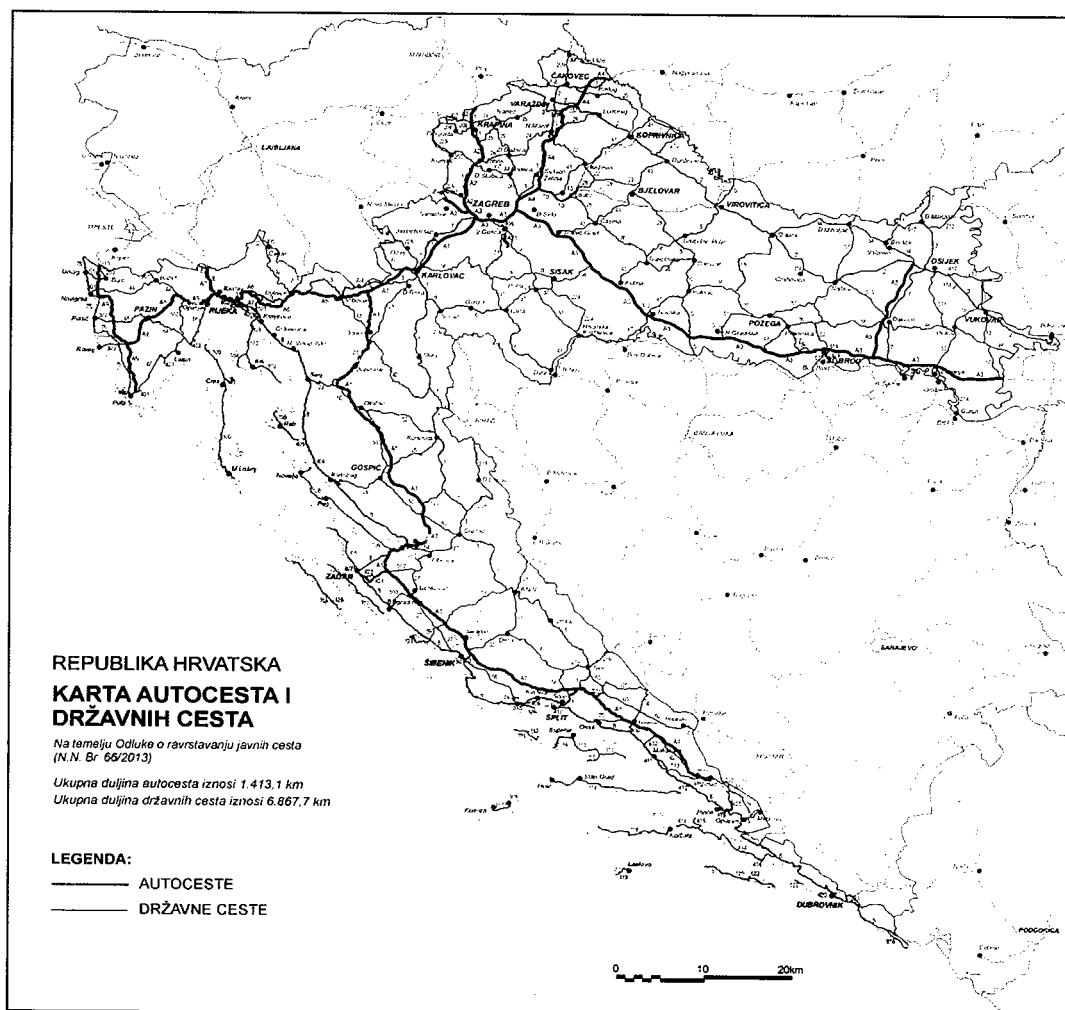
Od donošenja Strategije prometnog razvitka (Narodne novine, br. 139/99 : Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske) Vlada Republike Hrvatske je usvojila tri četverogodišnja Programa građenja i održavanja javnih cesta. Hrvatska je kao zemlja kandidat za ulazak u Europsku uniju, uložila velike napore i značajna financijska sredstva u rješavanje prometnih problema te izgradnju i održavanje cestovne infrastrukture kako bi istu približila razini koja odgovara standardima Europske unije.

Posebnim programima obnove kolnika i opreme na cestama te modernizacijom i rekonstrukcijom najkritičnijih dionica i objekata, podignuta je razina kvalitete cestovne mreže za potrebe suvremenog cestovnog prometa. U promatranom su razdoblju izgrađene dionice cesta i objekata, uključujući obilaznice gradova, za rješavanje problema cestovnog prometa u gradskim i prigradskim područjima, te kvalitetnijeg povezivanja otoka s kopnom. Kilometri izgrađenih autocesta, državnih, županijskih i lokalnih cesta u skladu su sa strateškim opredjeljenjem ukupnog razvitka Republike Hrvatske.

Realizirani su svi Strategijom utvrđeni ciljevi razvitka javnih cesta, osim u području održavanja cesta, s obzirom na današnju ocjenu stanja kolnika istih. Ciljevi utvrđeni Strategijom u najvećoj su mjeri realizirani kroz protekle četverogodišnje programe u području izgradnje i to cesta visoke razine usluznosti (autocesta, brzih cesta, spojnih cesta, obilaznica). Zbog intenzivne izgradnje novih cestovnih pravaca i dionica, ulaganje u redovno održavanje nije bilo na dovoljno visokoj razini zbog čega je današnje stanje javnih cesta (osobito županijskih i lokalnih cesta) na granici prihvatljivog. Stoga, će održavanje javnih cesta u predstojećem razdoblju dobiti prioritet prilikom odlučivanja o ulaganju sredstava, jer je ono preduvjet za očuvanje vrijednosti javne imovine.

U Republici Hrvatskoj je u javne ceste razvrstano ukupno 26.963,90 km cesta (stanje: lipanj 2013. godine, Narodne novine, br. 66/2013) i to:

- 1.413,10 km autocesta,
- 6.867,70 km državnih cesta,
- 9.703,40 km županijskih cesta i
- 8.979,70 km lokalnih cesta.

Slika broj 1. Karta autocesta i državnih cesta u RH

Planiranje izgradnje i održavanja javnih cesta, prema Zakonu o cestama, provodi se:

- dugoročno, kroz Strategiju razvitka javnih cesta koju donosi Hrvatski sabor,
- srednjeročno, kroz četverogodišnje programe građenja i održavanja javnih cesta koje donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
- godišnje, kroz planove građenja i održavanja koje uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske donose Hrvatske autoceste d.o.o. i Hrvatske ceste d.o.o., a uz suglasnost Ministarstva županijske uprave za ceste.

Financiranje građenja i održavanja javnih cesta utvrđeno je Zakonom o cestama, prema kojem su osnovni izvori sredstava:

- za autoceste koje nisu u koncesiji (HAC) naknada iz goriva, cestarina koja se plaća za korištenje autocesta, te druge naknade vezane za korištenje autocesta,
- za autoceste u koncesiji (ARZ, AZM, BINA ISTRRA) cestarina koja se plaća za korištenje autocesta u koncesiji i izvori financiranja određeni ugovorom o koncesiji,
- za državne ceste naknada za ceste iz goriva, te druge naknade vezane za korištenje državnih cesta,
- za županijske i lokalne ceste godišnja naknada za ceste koja se plaća kod registracije motornih vozila, te druge naknade vezane za korištenje županijskih i lokalnih cesta.

Temeljem članka 91. Zakona o cestama naknada za financiranje građenja i održavanja uplaćuje se po litri naplaćene trošarine na energente u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o. i 0,60 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o.

Izmjenama i dopunama Zakona o cestama mijenja se članak 91. stavak 2. (Narodne novine, br. 148/13), a koje je Hrvatski sabor donio 4. prosinca 2013. godine, s primjenom od 1. siječnja 2014. godine, izvršit će se redistribucija naknada po litri naplaćene trošarine na energente sa 0,60 kuna na 0,20 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o. i sa 0,60 kuna na 0,80 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o.

Sukladno članku 94. Zakona o cestama naknada predstavlja sredstva kojima Republika Hrvatska financira izvlaštenje nekretnina, građenje i održavanje javnih cesta, povrat kredita

kojima se financira građenje autocesta i državnih cesta te dokapitalizaciju Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o.

Na području naknada za korištenje infrastrukture, temeljem odredbi Pravilnika o cestarini (Narodne novine, br. 130/13) koji je stupio na snagu krajem listopada 2013. godine, Hrvatske autoceste d.o.o. i koncesionari su obvezni u roku od 6 mjeseci:

- izraditi analizu visine cestarina koje naplaćuju za korištenje autocesta i objekata s naplatom,
- prijedlog za primjenu cestarina koje odgovaraju iznosu infrastrukturne pristojbe,
- uskladiti popuste cestarine koje primjenjuju sa Zakonom o cestama, a stimulativne modele plaćanja za elektroničku naplatu cestarine s mjerama Vlade Republike Hrvatske za poticanje elektroničke naplate cestarine.

Obzirom na pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji, jedan od značajnijih ciljeva i aktivnosti jest zakonodavna, organizacijska i institucionalna prilagodba sa stečevinom Europske unije koja se odnosi na sigurnost tunela i cestovne infrastrukture te provedba potrebnih mjera i aktivnosti, kao i potreba stvaranja pravnih pretpostavki za sustavni razvoj i implementaciju ITS-a u cestovnom prometu u Republici Hrvatskoj, te se odredbe Zakona o cestama usklađuju s Direktivom 2010/40/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. koja se odnosi na okvir za uvođenje inteligentnih transportnih sustava u cestovnom prometu i za veze s ostalim vrstama prijevoza.

Osiguranje sigurnosti provodit će se sustavnim održavanjem cestovne infrastrukture, kako redovitim održavanjem tako i potrebnim obnovama i rekonstrukcijama cestovne mreže.

Također je važno ukazati na činjenicu da se, u cilju kvalitetnijeg gospodarenja javnim cestama, a posebno komercijalnog iskorištavanja cestovnog zemljišta, namjerava formirati baza zemljišnoknjižnih i katastarskih cestovnih čestica.

Sukladno postavljenim ciljevima Europske unije za smanjenje emisije stakleničkih plinova može se navesti jedna od aktivnosti koja se provodi proteklih godina, a odnosi se na primjenu novih tehnologija za obnovu cesta (postupak recikliranja postojećih asfaltnih slojeva po hladnom postupku).

S obzirom da svi projekti u segmentu upravljanja cestama imaju utjecaj na gospodarstvo u cjelini, nužno je rangirati ocjenu društvene rentabilnosti svakog projekta.

Važnost prometno-ekonomske analize kao podloge za donošenje odluka o investicijama u cestovnu infrastrukturu je velika, prvenstveno zbog dugoročnog karaktera investicijskih projekata, zbog vremenskog raskoraka između ulaganja i efekata ulaganja, međuovisnosti investiranja i financiranja, te rizika i neizvjesnosti.

Tijekom procesa pristupanja Hrvatske Europskoj uniji provedeno je usklađenje hrvatskog zakonodavstva sa zahtjevima mjerodavnih propisa Europske unije.

Ovaj četverogodišnji Program građenja i održavanja javnih cesta nastavak je i prethodnih programa, tijekom kojih je dijelom provedena projektna priprema za realizaciju izgradnje novih dionica javnih cesta i autocesta, obnovu i rekonstrukciju javnih cesta te redovnog održavanja javnih cesta planiranih u razdoblju od 2013. do 2016. godine.

Detaljan popis projekata nalazi se u poglavlju 3. ovoga dokumenta.

1. IZVRŠENJE PROGRAMA GRAĐENJA I ODRŽAVANJA OD 2009. DO 2012. GODINE

1.1. Opći prikaz ulaganja

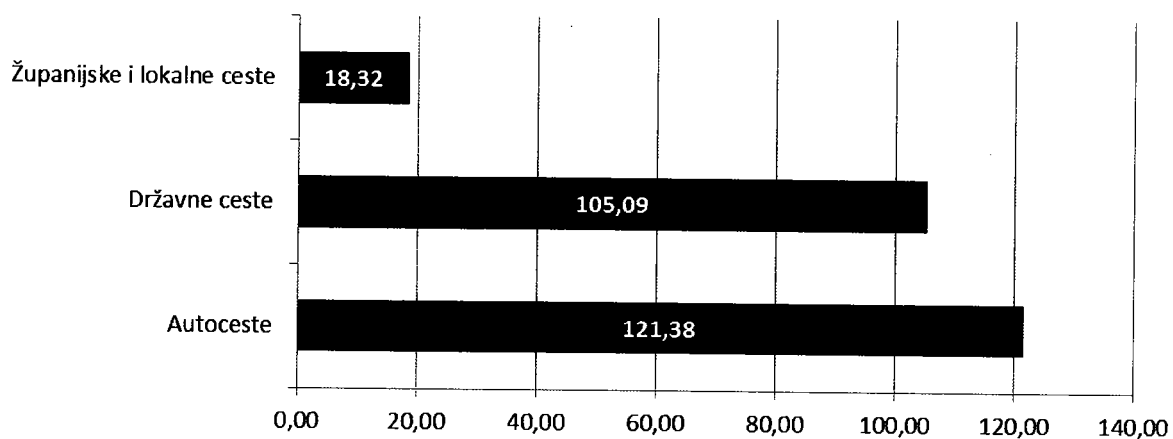
U promatranom razdoblju nastavljena je realizacija nezavršenih programa prethodnog razdoblja, s težištem na ubrzanoj izgradnji autocesta, spojeva na autoceste, izgradnji brzih cesta, te obnovi (program Betterment) postojećih državnih cesta i modernizaciji postojećih županijskih i lokalnih cesta. U razdoblju od 2009. do 2012. godine planirana ukupna ulaganja u javne ceste u iznosu od 22,02 milijardi kuna ostvarena su u iznosu od 23,07 milijardi kuna ili 4,75% više od plana. U tablici 1. se nalazi prikaz usporedbe plana i realizacije po kategorijama cesta i vrsti ulaganja.

Tablica 1. Realizacija programa ulaganja u javne ceste od 2009. do 2012. godine

u tisućama kuna

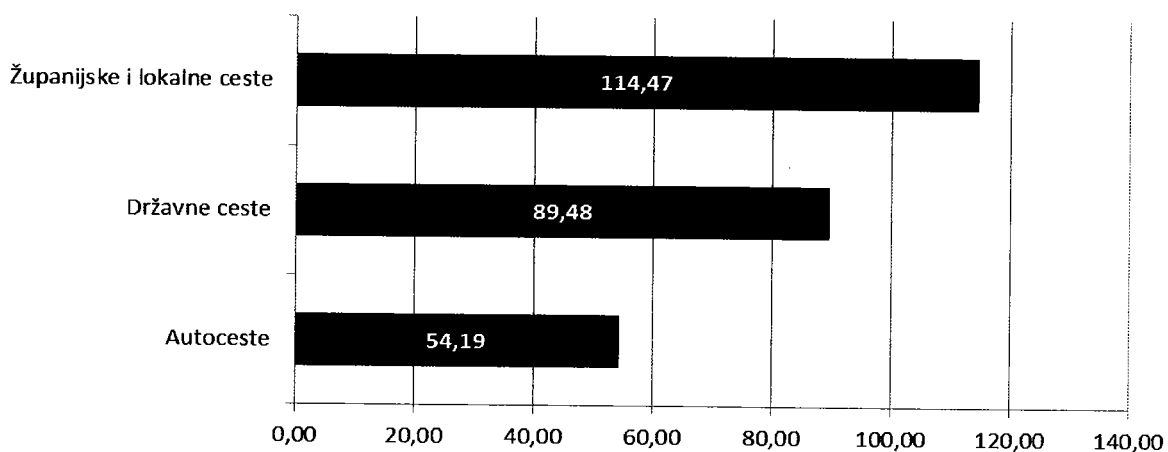
Rbr	Opis	Plan 2009.-2012.	Realizacija 2009.-2012.	Postotak
1	2	3	4	5=(4/3)*100
I.	AUTOCESTE			
1.	Izgradnja	9.271.141	11.253.441	121,38
2.	Investicijsko održavanje (Izvanredno, rekonstrukcija)	1.167.288	632.517	54,19
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE- Autoceste	10.438.429	11.885.958	113,87
3.	Redovno održavanje	1.276.102	897.585	70,34
	SVEUKUPNO AUTOCESTE	11.714.531	12.783.543	109,13
II.	DRŽAVNE CESTE			
1.	Izgradnja	3.387.650	3.560.167	105,09
2.	Investicijsko održavanje (Izvanredno, rekonstrukcija)	1.677.920	1.501.485	89,48
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE- Državne ceste	5.065.570	5.061.652	99,92
3.	Redovno održavanje	1.200.000	1.418.866	118,24
	SVEUKUPNO DRŽAVNE CESTE	6.265.570	6.480.518	103,43
III.	ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE			
1.	Izgradnja	769.985	141.093	18,32
2.	Investicijsko održavanje (Izvanredno, rekonstrukcija)	1.335.808	1.529.132	114,47
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE- Žup. i lok. ceste	2.105.793	1.670.225	79,32
3.	Redovno održavanje	1.937.350	2.134.842	110,19
	SVEUKUPNO ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE	4.043.143	3.805.066	94,11
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE U JAVNE CESTE	17.609.792	18.617.834	105,72
	SVEUKUPNO JAVNE CESTE	22.023.244	23.069.127	104,75

% realizacije plana izgradnje u Planu od 2009. do 2012. godine

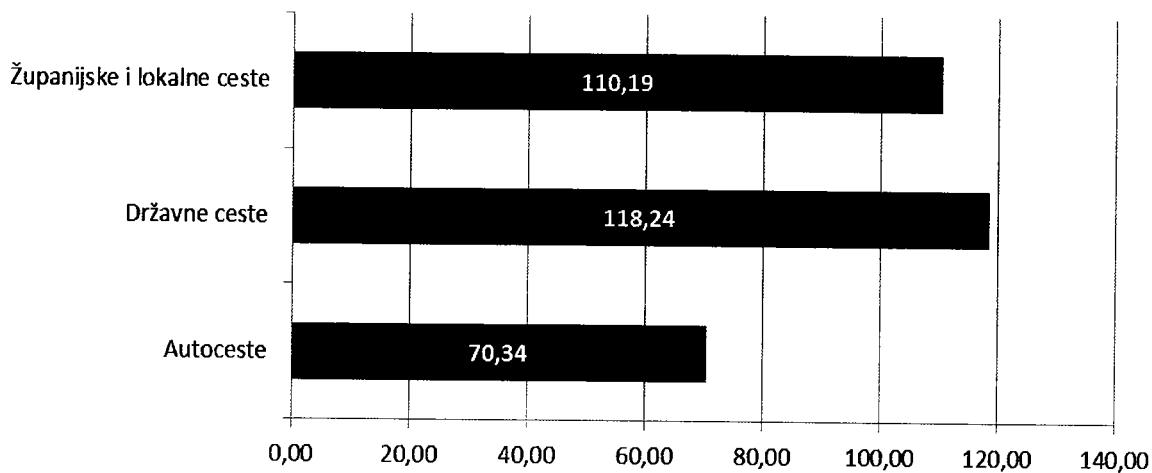
Grafički prikaz 1. Realizacija plana izgradnje u Planu od 2009. do 2012. godine prikazana u postotku u odnosu na Plan

% realizacije plana investicijskog održavanja u razdoblju od 2009. do 2012. godine

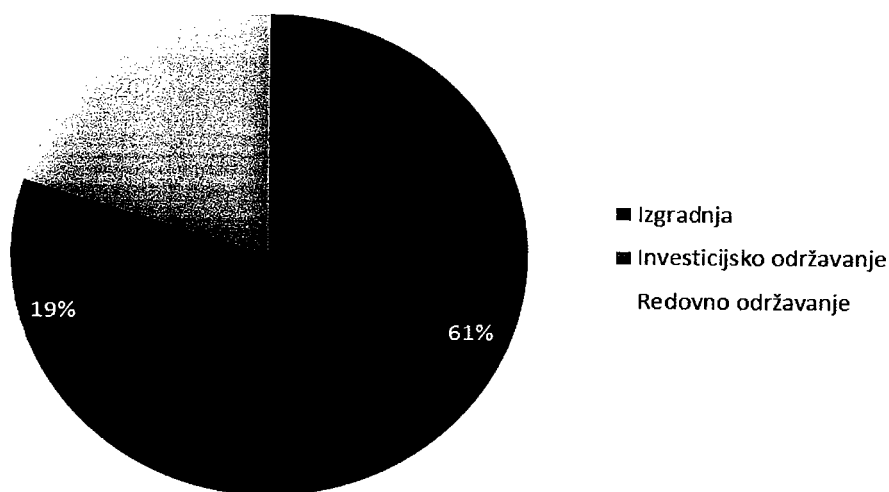
Grafički prikaz 2. Realizacija plana investicijskog održavanja u razdoblju od 2009. do 2012. godine prikazana u postotku u odnosu na Plan

% realizacije plana redovnog održavanja u razdoblju od 2009. do 2012. godine

Grafički prikaz 3. Realizacija plana redovnog održavanja u razdoblju od 2009. do 2012. godine prikazana u postotku u odnosu na Plan

Struktura ulaganja u razdoblju od 2009. do 2012. godine

Grafički prikaz 4. Struktura ulaganja u razdoblju od 2009. do 2012. godine

1.2. Realizacija programa ulaganja u autoceste

Program građenja i održavanja autocesta za razdoblje od 2009. do 2012. godine ostvaren je 9,13% više u odnosu na planiranu vrijednost.

Tablica 2. Rekapitulacija realizacije programa ulaganja u autoceste za period od 2009. do 2012.godine u tisućama kn

Rbr	Opis	Plan 2009.-2012.	Realizacija 2009.-2012.	Postotak
1	2	3	4	$5=(4/3)*100$
	AUTOCESTE			
1.	Izgradnja	9.271.141	11.253.441	121,38
	HAC d.o.o.	5.885.111	7.876.487	133,84
	ARZ d.d.	1.044.085	1.096.725	105,04
	Bina Istra d.d.	2.341.945	2.280.229	97,36
	AZM d.o.o.	0	0	
2.	Investicijsko održavanje (Izvanredno, rekonstrukcija)	1.167.288	632.517	54,19
	HAC d.o.o.	902.500	400.081	44,33
	ARZ d.d.	110.866	43.104	38,88
	Bina Istra d.d.	80.813	87.127	107,81
	AZM d.o.o.	73.109	102.205	139,80
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE- Autoceste	10.438.429	11.885.958	113,87
3.	Redovno održavanje	1.276.102	897.585	70,34
	HAC d.o.o.	505.483	478.796	94,72
	ARZ d.d.	418.245	39.221	9,38
	Bina Istra d.d.	182.398	197.363	108,20
	AZM d.o.o.	169.976	182.205	107,19
	SVEUKUPNO AUTOCESTE	11.714.531	12.783.543	109,13

U promatranom četverogodišnjem razdoblju izgrađeno je i pušteno u promet 183,36 km autocesta. Izgradnjom navedenih dionica autocesta dostignut je visok stupanj u povezivanju hrvatske obale i unutrašnjosti te integracije u europski prometni sustav. Osim doprinosa razvoju turizma, autoceste svojim korisnicima pružaju veću sigurnost i udobnost u prometu.

1.2.1. Realizacija izgradnje značajnijih projekata:

1. Na pravcu autoceste A1 Zagreb – Split – Dubrovnik radovi na dovršenju lijevih cijevi tunela Mala Kapela i Sveti Rok koji su započeli koncem 2007. godine, dovršeni su do početka turističke sezone 2009. godine.
2. U 2011. godini u promet je puštena poddionica Ravča - Vrgorac i nastavljeni su radovi na preostaloj poddionici do čvora Ploče.
3. Na pravcu A10 Granica BiH - Metković - čvor Ploče radovi su započeli u toku 2011. godine i bit će dovršeni u novom srednjoročnom razdoblju.
4. Na autocesti A5 Beli Manastir - Osijek - granica BiH u promatranom razdoblju dovršena je i u toku 2009. godine puštena u promet dionica Osijek - Đakovo. U toku

2011. godine započeli su radovi na izgradnji mosta preko Drave u sklopu dionice Osijek - Beli Manastir, te radovi na dionici Sredanci - granica BIH, ali bez mosta preko Save koji je u postupku javne nabave.

5. Dovršena je i puštena u promet poddionica Velika Gorica jug - Buševac u 2009. godini te su započeli radovi na preostaloj poddionici Buševac - Lekenik. Istovremeno na dionici Lekenik - Sisak usporena je realizacija pripremnih aktivnosti do osiguranja potrebnih financijskih sredstava.
6. Na Podravskom ipsilonu u promatranom periodu započeli su radovi na pravcima A12 i A13 u profilu autoceste, a isti su izvođeni usporenim tempom do odluke u 2013. godini kojom je odlučeno da se ovi pravci nastave graditi u profilu brze ceste kao državne ceste D10 i D12.
7. Završena rekonstrukcija NP Lučko i novoizgrađena NP Demerje. Pušteno u promet 13. lipnja 2009. godine.
8. Izgrađena i puštena u promet zaobilaznica Rijeke, koja obuhvaća dionice od čvora Škurinje do čvora Diračje, duljine 5,23 km. Pušteno u promet 18. lipnja 2009. godine.
9. Preusmjeravanjem prometa na južni kolnik, 5. prosinca 2009. godine je započela sanacija sjevernog kolnika Riječke obilaznice.
10. Dana 22. prosinca 2009. godine otvorena je za promet Riječka obilaznica, čvor Orehovica - čvor Diračje, u punom profilu. Radovi su trajali 23 mjeseca.
11. Tijekom 2009. godine odvijali su se radovi na izgradnji čvora Novigrad s pristupnom cestom od čvora Novigrad do Netretića, radovi su započeli 20. ožujka 2009. godine.
12. Dana 13. svibnja 2009. obilježen je početak radova na izgradnji čvora Donja Zdenčina s cestarinskom naplatom i nadvožnjakom.
13. Dana 21. studenoga 2010. pušten je u promet čvor Donja Zdenčina s cestarinskim prolazom i nadvožnjakom. Izgradnjom čvora Donja Zdenčina omogućena je kvalitetna povezanost Klinča Sela kao i šireg gravitacijskog područja sa Zagrebom. Također su povezani i jugozapadni dijelovi Zagrebačke županije na hrvatsku autocestovnu mrežu.
14. Dana 28. lipnja 2012. godine u promet je pušten čvor Novigrad u km 56+280 autoceste Rijeka - Zagreb sa pristupnom cestom čvor Novigrad - Netretić u duljini 5,34 km.

15. Dogradnja punog profila autoceste na dionici A9 Kanfanar - Pula, uključujući izgradnju novog čvora Vodnjan sjever, ukupne dužine 34,8 km, puštena u promet 2010. godine.
16. Dogradnja punog profila autoceste na dionici A9 Buje - Kanfanar (osim vijadukta Limska Draga i Mirna), ukupne dužine 41 km, dionica puštena u promet 2010. godine.
17. Dogradnja punog profila autoceste na dionici A8 Kanfanar - Rogovići, dužine 18,2 km, puštena u promet 2011. godine, te dogradnja punog profila autoceste na dionici A9 Umag - Buje, ukupne dužine 6 km, puštena u promet 2011. godine, kao i spojna cesta od čvora Umag (Istarski ipsilon) do raskrižja s D200/D21 (granični prijelazi Kaštel i Plovanija), dužine 1,4 km, koja je predala na upravljanje Hrvatskim cestama d.o.o. 2010. godine
18. Poboljšanja na dionici B8 Matulji - Učka - izgradnja novog čvora Anđeli te proširenje čvora Veprinac, ukupne dužine osi i rampi od 1,8 km, pušteno u promet 2012. godine.
19. Izgradnja ceste od čvora Pula do Pomera i obilaznica Pomera, ukupne dužine 8 km, puštena u promet 2011. godine.

Uz izgradnju 101 km punog profila autoceste na navedenim dionicama Istarskog ipsilona, Bina-Istra je izgradila i dvije prometnice (čvor Pula - Pomer, spojna cesta od čvora Umag do raskrižja s D200/D21), ukupne dužine od 9,4 km kojima se olakšava pristup s autoceste na mrežu državnih i županijskih cesta, kao i s ovih cesta na autocestu, što osigurava veću protočnost prometa prema turističkim destinacijama na području Istre. Spojna cesta od čvora Umag do raskrižja s D200/D21 (granični prijelazi Kaštel i Plovanija), predana je na upravljanje Hrvatskim cestama d.o.o. 2010. godine. Prometnica Pelićeti (čvor Pula) - Pomer i obilaznica Pomer predane su na upravljanje Županijskoj upravi za ceste Istarske županije 2011. godine.

1.3. Realizacija programa ulaganja u državne ceste

Tijekom razdoblja od 2009. do 2012. godine izgrađene su i rekonstruirane te puštene u prometnu funkciju brojne dionice državnih cesta i obilaznica gradova. Time je znatno poboljšana sigurnost odvijanja prometa na državnim cestama kao i u samim gradovima (uklanjanjem tranzitnog prometa), postignuta je bolja povezanost naselja s autocestama,

trajektnim pristaništima i zračnim lukama. Također samom dobrom prometnom povezanošću ostvareni su i uvjeti za gospodarski razvoj određenog područja.

Izgrađeni su, između ostalih i ovi projekti:

1. obilaznica Velike Gorice, I. faza, duljine 3,9 km,
2. obilaznica Nerezina na otoku Cresu, duljine 4,4 km,
3. obilaznica Pisarovine, duljine 1,83 km,
4. rekonstruirana je dionica državne ceste D500 Prolaz Boljunske polje, duljine 3,44 km,
5. završena izgradnja spojne ceste D404, Luka Brajdica - čvor Draga,
6. I. faza obilaznice Donjeg Miholjca, duljine 2,53 km,
7. obilaznica Iloka, duljine 1,8 km,
8. obilaznica Slatine, duljine 10,2 km,
9. obilaznica Petrovije, duljine 1,5 km,
10. dionica državne ceste Dubovo - Kapja na otoku Korčuli, duljine 8,5 km,
11. rekonstruirana D415 s prolazom kroz naselje Trpanj, duljine 1,1 km,
12. izgrađena dionica ceste D301, od Čvora Nova Vas do Ponte Portone, duljine 11,14 km,
13. rekonstruiran most preko tjesnaca Ždrelac između Ugljana i Pašmana.

Ukupna ulaganja u izgradnju državnih cesta u promatranom razdoblju iznose 3,56 milijardi kuna (5,1% više od plana), u izvanredno održavanje 1,5 milijardi kuna (10,52% manje od plana), a u redovno održavanje državnih cesta uloženo je 1,42 milijarde kuna (18,24% više od plana).

1.4. Realizacija ulaganja u županijske i lokalne ceste

U županijske i lokalne ceste u razdoblju od 2009. do 2012. godine uloženo je 2,13 milijardi kuna, a od navedenog iznosa u investicijsko održavanje (rekonstrukcija, izvanredno održavanje) uloženo je 1,53 milijarde kuna.

2. CILJEVI PROGRAMA GRAĐENJA I ODRŽAVANJA JAVNIH CESTA U RAZDOBLJU OD 2013. DO 2016. GODINE

2.1. Sigurnost cestovnog prometa

2.1.1. Stanje državnih cesta u 2012. godini

Sigurnost cestovne mreže jedan je od temeljnih ciljeva prometne politike i značajno ovisi o stanju kolnika te se iz tog razloga sustavno prikupljaju tehnički parametri stanja kolnika cesta (u dvogodišnjim ciklusima) u svrhu poduzimanja pravovremenih potrebnih radnji. Koncept razvoja modela vrednovanja stanja kolnika za državne ceste prikazan je na tablici 3. Mjereni tehnički parametri transformiraju se u pojedinačne bezdimenzionalne indekse ponašanja kolnika na skali od 0 do 5, zatim se isti grupiraju u tri bezdimenzionalna kombinirana indeksa ponašanja kolnika - indeks sigurnosti, indeks udobnosti i indeks strukture (na skali od 0 do 5), i na kraju se kombinirani indeksi transformiraju u jedinstveni bezdimenzionalni globalni indeks stanja kolnika na skali od 0 do 5. Generalno korištena klasifikacija stanja kolnika i shema korištenja boja prikazana je u tablici 3. Osnova za uspostavu modela vrednovanja stanja kolnika bile su preporuke europskog COST projekta 354 *Indikatori ponašanja cestovnih kolnika* dovršenog 2008. godine.

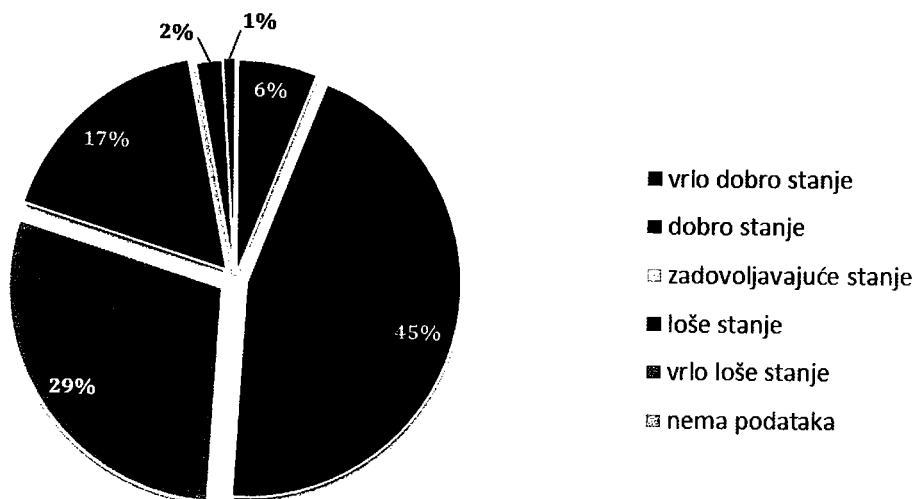
Tablica 3. Klasifikacija stanja kolnika državnih cesta

Klasa stanja	Opis	Vrijednost indeksa
1	vrlo dobro	[0 – 1,0]
2	dobro	(1,0 – 2,0]
3	zadovoljavajuće	(2,0 – 3,0]
4	loše	(3,0 – 4,0]
5	vrlo loše	(4,0 – 5,0]
	nema podataka	

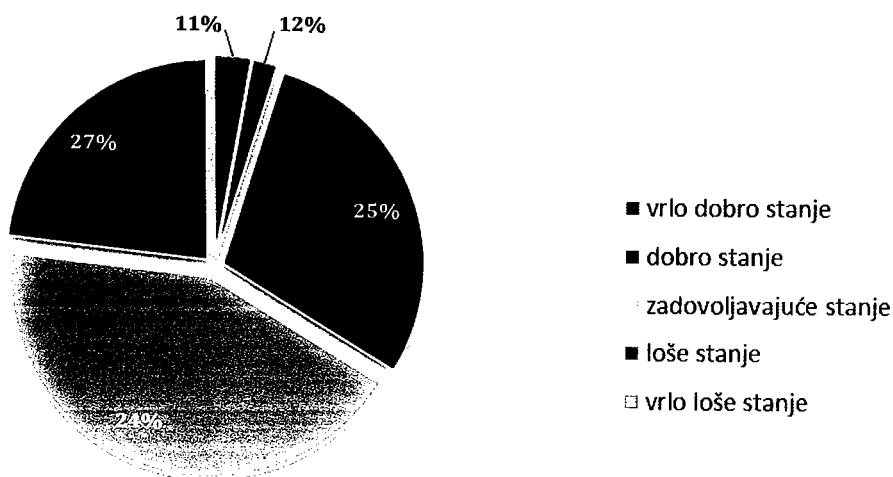
Stanje državnih cesta, kada se primjeni opisani način vrednovanja stanja, prikazano je na grafičkim prikazima 5. do 7., iskazano kombiniranim indeksima sigurnosti, udobnosti i globalnim indeksom stanja.

Polovina više od 50% kolnika državnih cesta ima dobro stanje obzirom na sigurnost, uz dodatnih 29% kolnika na kojima je s aspekta sigurnosti stanje kolnika zadovoljavajuće. Na

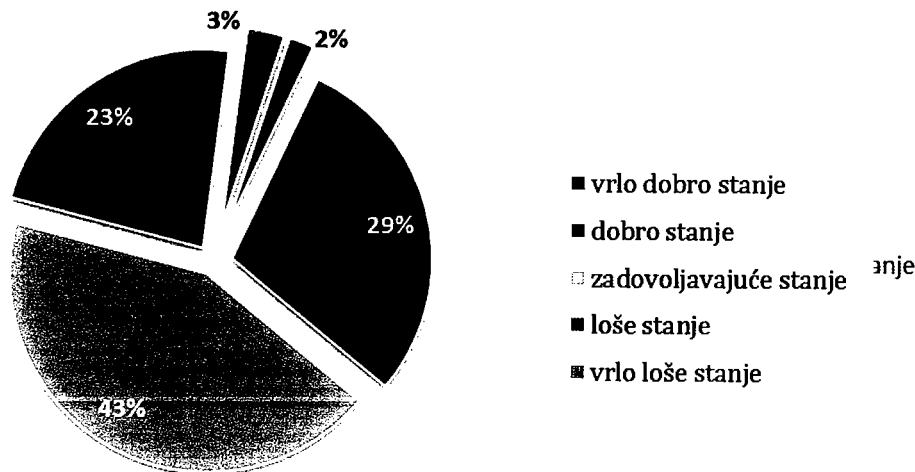
19% kolnika stanje sigurnosti je loše (grafički prikaz 5.). Znatno je nepovoljnije stanje kolnika državnih cesta kada je u pitanju udobnost vožnje (grafički prikaz 6.). Svega 37% kolnika državnih cesta je u dobrom stanju, uz još dodatnih 24% kolnika u zadovoljavajućem stanju. Vrlo visokih 38% kolnika je u lošem stanju obzirom na udobnost vožnje.

Grafički prikaz 5. Stanje sigurnosti kolnika državnih cesta

Grafički prikaz 6. Stanje udobnosti kolnika državnih cesta

Grafički prikaz 7. Globalno stanje kolnika državnih cesta

Ukupno stanje kolnika državnih cesta, iskazano Globalnim indeksom, prikazano je grafičkim prikazom 7. U dobrom stanju je 31% kolnika, a u zadovoljavajućem dodatnih 43% kolnika. Oko četvrtina kolnika državnih cesta je u lošem stanju, od čega je samo 3% cesta u vrlo lošem stanju. Dakle, na četvrtini cestovnih kolnika na državnoj mreži postoji zaostatak u održavanju, što govori o nedostatnom ulaganju u održavanje državne cestovne infrastrukture u proteklim razdobljima.

2.1.2. Redovno održavanje javnih cesta

Održavanje cesta je s ekonomskog stajališta od izuzetne važnosti, jer su u proteklom razdoblju uložena značajna financijska sredstva u izgradnju, obnovu i rekonstrukciju cestovne infrastrukture.

Dostatnim ulaganjem u redovno održavanje javnih cesta smanjuju se budući javni rashodi, minimiziraju se transportni troškovi te se osigurava efikasan i održiv prometni sustav koji je od iznimne važnosti za sigurnost korisnika cesta.

Učinkoviti sustav redovnog održavanja javnih cesta jedan je od primarnih ciljeva i ima značajan utjecaj na sigurnost prometa. Redovno održavanje javnih cesta predstavlja skup radova, mjera i radnji koje se obavljaju svakodnevno, tijekom cijele godine. Svi radovi redovnog održavanja obavljaju se radi osiguranja sigurnog odvijanja prometa, očuvanja i

poboljšanja prometnih, tehničkih i sigurnosnih značajki cesta, zaštite okoline od štetnog utjecaja cestovnog prometa i očuvanja okoliša.

Obzirom na razmjerno veliki opseg poslova kojim se osigurava odgovarajuća razina služnosti i tehničke ispravnosti cesta, optimalizacija procesa i postupaka u sustavu održavanja predstavlja svojevrsan izazov, ali i prioritet razvojne politike u ovom četverogodišnjem Programu.

Potaknuti pozitivnim iskustvima pojedinih zemalja, a koja se odnose na program redovnog održavanja, pokrenut je u Hrvatskim cestama d.o.o. pilot projekt „Ugovaranja redovnog održavanja prema učinku“. Cilj projekta je utvrditi mogućnost i opravdanost primjene novog modela ugovaranja, odnosno preispitati iskustva drugih zemalja s ugovorima za održavanje prema učinku te ih usporediti s iskustvima postojećeg modela.

Prednosti novog modela ugovaranja prije svega se odnose na očekivano smanjenje ukupnih troškova održavanja i povećanje tehničke ispravnosti cesta, a koja bi u konačnici i samim korisnicima smanjila troškove održavanja vozila.

U razdoblju od 2013. do 2016. godine planira se u redovno održavanje javnih cesta utrošiti ukupno 4,73 milijardi kuna, što predstavlja 7% više od ulaganja u redovno održavanje u proteklom četverogodišnjem razdoblju.

Radi očuvanja i poboljšanja prometnih, tehničkih i sigurnosnih značajki državnih cesta, nužno je povećati ukupna ulaganja, kako u redovno, tako i u izvanredno održavanje odnosno rekonstrukciju.

Sukladno Zakonu o cestama i Programu restrukturiranja Hrvatskih autocesta d.o.o. radove redovnog održavanja autocesta i usluge naplate cestarine od 16. travnja 2013. godine vrši novo osnovana tvrtka kćer Hrvatske autoceste održavanje i naplata cestarine d.o.o. (HAC ONC).

2.1.3. Uspostava sustava gospodarenja kolnicima u funkciji pravovremene obnove

Potreba za učinkovitim održavanjem izuzetno vrijedne cestovne imovine, već je prije tridesetak godina dovela do razvoja učinkovitih sustava gospodarenja cestovnom infrastrukturom, prvenstveno cestovnim kolnicima, a zatim i cestovnim mostovima. Taj problem je prepoznat i kod nas, iako je imperativ intenzivne gradnje novih cesta odgađao uvođenje sustavnog pristupa održavanju i obnovi cesta. Krajem 2011. godine uspostavljen je

učinkovit sustav gospodarenja kolnicima državnih cesta (korištenjem programskog paketa dTIMS CT), kao pojedinačno najvrednijim elementom državne cestovne infrastrukture u čiju obnovu se ulaže i daleko najveći dio proračuna za održavanje.

U okviru obnove autocesta planirana je obnova i rekonstrukcija kolničke konstrukcije, pripadajućih objekata te prometne signalizacije i opreme, obnova i modernizacija pratećih uslužnih objekata i objekata za održavanje, upravljanje i kontrolu prometa, provođenje mjera sukladno Pravilniku o aktivnostima poboljšanja sigurnosti TEM cesta, sanacija opasnih mjesta, a sve u cilju poboljšanja sigurnosti i uslužnosti autocesta te otklanjanja mogućih loših utjecaja na okoliš.

Ukupan iznos obnove i poboljšanja cestovne mreže za plansko razdoblje 2013. – 2016. predviđen je u iznosu od 5,42 milijardi kuna, u prosjeku 1,35 milijardi kuna godišnje.

2.1.4. Pripremne i provedbene aktivnosti koje se odnose na sigurnost tunela i cestovne infrastrukture

Tijekom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, jedan od značajnijih ciljeva i aktivnosti bio je zakonodavna, organizacijska i institucionalna prilagodba sa stečevinom Europske unije koja se odnosi na sigurnost tunela i cestovne infrastrukture te provedba potrebnih mjera i aktivnosti. U tom smislu, Zakonom o cestama i provedbenim aktima stvorene su potrebne pretpostavke za provedbu Direktive 2004/54/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. koja se odnosi na minimalne sigurnosne zahtjeve za tunele duljine veće od 500 m i koji se nalaze na trans-europskoj mreži cesta (TEM), a kojima se mora osigurati sprečavanje kritičnih događaja koji mogu imati za posljedicu ugrožavanje ljudskih života, okoliša i tunelske instalacije te pružanje zaštite u slučaju nesreća.

Provedba potrebnih postupaka i aktivnosti, od onih koje se odnose na zakonodavno uređenje do aktivnosti koje se odnose na faze planiranja, projektiranja, građenja i održavanja, odnosno tehničke zahvate i druge preinake u funkciji otklanjanja nedostataka u izgrađenim tunelima te obveze primjene novih tehnologija, predviđena je ovim četverogodišnjim programom.

Naprijed navedeno se odnosi i na primjenu Direktive 2008/96/EC Europskog Parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008., a kojom su obuhvaćene aktivnosti za poboljšanje sigurnosti TEM cesta, kako u fazi planiranja, projektiranja i građenja tako i u fazi

eksploatacije i održavanja. Cilj je uspostaviti učinkoviti sustav za praćenje sigurnosti cestovne infrastrukture i uvođenje postupaka kojima bi se trajno uspostavila visoka razina sigurnosti na čitavoj cestovnoj mreži pri čemu se poseban značaj pridaje cestama koje su sastavni dio TEM mreže.

U tom smislu, u promatranom četverogodišnjem razdoblju, sukladno Zakonu o cestama i implementiranim Direktivama planira se uvođenje i provedba postupaka koji se odnose na ocjenjivanje utjecaja na cestovnu sigurnost, na reviziju cestovne sigurnosti, upravljanje sigurnosnim aspektima na cestovnoj mreži, kontrolu sigurnosti na cestama i otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Temeljem ocjene usklađenosti tunela sa zahtjevima sigurnosti, predviđena je izrada Plana za postupnu primjenu propisa minimalnih sigurnosnih zahtjeva za tunele na autocestama na TEM mreži.

2.2. Razvoj i implementacija inteligentnih prometnih sustava (ITS)

2.2.1. Razvoj i uvođenje ITS-a u cestovnom prometu

Republiku Hrvatsku kao i Europsku uniju karakterizira stalno povećanje potražnje za cestovnim prometom, uvjetovano razvojem gospodarstva i individualnim zahtjevima koji se odnose na mobilnost. Takav trend uvelike dovodi do sve veće preopterećenosti cestovne infrastrukture, povećanja potrošnje energije i zagađenja okoliša, produljenja vremena putovanja, nižom razinom sigurnosti sudionika u prometu te povećanim troškovima, kako za zajednicu, tako i za pojedinca i dr.

U proteklom razdoblju, navedeni problemi većim dijelom nastojali su se riješiti tradicionalnim mjerama, prije svega povećanjem postojeće infrastrukture cestovnog prometa, a što u konačnici nije rezultiralo očekivanim učincima.

Međutim, kako je razvoj informatičkih i komunikacijskih tehnologija dosegnoo granice primjenjivosti u gotovo svim segmentima ljudskog rada i života, tako se, osobito u području cestovnog prometa, nametnuo i kao alat kojim se postojeći prometni sustav može osuvremeniti na način kojim će se omogućiti bolja protočnost prometa, veća sigurnost sudionika u prometu i dr.

Iz tog razloga, Inteligentni transportni sustavi (ITS), kao upravljačka i informatičko-komunikacijska nadgradnja klasičnog prometnog i transportnog sustava, pokazao se kao napredni koncept rješavanja prometnih problema, koji se primjenjuje u upravljanju prometom, organizaciji i vođenju prometnih tokova, prikupljanju i ažuriranju podataka o prometu, informiranju sudionika u prometu i dr. ITS je posebice značajan jer omogućava razumijevanje interaktivnog odnosa između čovjeka, vozila i ceste, značajnog kako za sigurnost i upravljanje prometom, tako i za definiranje razvoja cestovne mreže, odnosno dimenzioniranje sastavnih dijelova ceste.

Obzirom na pristupanje Republike Hrvatske Europskoj uniji i potrebu stvaranja pravnih pretpostavki za sustavan razvoj i implementaciju ITS-a u cestovnom prometu u Republici Hrvatskoj, odredbe Zakona o cestama usklađuju se s Direktivom 2010/40/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2010. koja se odnosi na okvir za uvođenje inteligentnih transportnih sustava u cestovnom prometu i za veze s ostalim vrstama prijevoza.

U tom smislu, pokreću se aktivnosti na donošenju Nacionalnog programa za razvoj i uvođenje ITS-a u cestovnom prometu za razdoblje od pet godina.

U cilju izrade i donošenja Nacionalnog programa za razvoj i uvođenje ITS-a u cestovnom prometu, osnovat će se Stalni savjet za razvoj inteligentnih transportnih sustava (ITS) kao savjetodavno i stručno tijelo koje će koordinirati provedbu aktivnosti potrebnih za njegovo donošenje, kao i u cilju poticanja, planiranja i praćenja razvoja ITS-a u cestovnom prometu.

Projekti i prioritetne mjere za razvoj i uporabu specifikacija i normi unutar prioritetnih područja iz Nacionalnog programa za razvoj i uvođenje ITS-a u cestovnom prometu, dijelom će se realizirati sredstvima i aktivnostima obuhvaćenim Programom građenja i održavanja javnih cesta u razdoblju od 2013. do 2016. godine i dostupnim sredstvima EU fondova.

2.2.2. Planirani razvojni projekti sa uvođenjem novih tehnologija

2.2.2.1. Nadogradnja i modernizacija postojećeg AVL centar sustava

Postojeći AVL centar objedinjuje sustav za praćenje vozila u zimsko-ljetnom održavanju i radio komunikaciju u jedinstvenu cjelinu. Sustav omogućuje nadzor i pregled kretanja vozila u realnom vremenu, analizu i ispis izvještaja o kretanju i aktivnosti vozila u svrhu kontrole obavljenih radova, kao i iscrtavanje cesta te kontrolu prolaska vozila s obzirom

na definirane ceste. U sam sustav integrirana je i mogućnost komunikacije s vozilima na terenu putem radio mreže te preslušavanje arhive razgovora.

U periodu 2013. – 2016., modernizacijom i uvođenjem novih tehnologija, omogućilo bi se prikupljanje dodatnih podataka s opreme u zimsko–ljetnom održavanju, sa svrhom efikasnije organizacije, smanjenja troškova i zaštite okoliša. U AVL centar sustavu prikupljali bi se podaci s vozila (stanje ralice, posipača i dr.) u svrhu detaljnije kontrole i izvještavanja.

U svrhu učinkovitije organizacije i komunikacije u planu je uspostava jedinstvenog Centra za održavanje i kontrolu prometa (COKP-a) s 24-satnim dežurstvom koji bi nadzirao i na jednom mjestu objedinjavao sve module AVL centar sustava s prostora cijele Republike Hrvatske.

2.2.2.2. Modernizacija cestarskog sustava radio veza na području Republike Hrvatske

U okviru modernizacije bi se mreža analognih repetitora koji rade na VHF frekvencijskom području zamijenila modernijom DMR (*Digital Mobile Radio*) tehnologijom čime bi se povećao kapacitet sustava te povećala učinkovitost iskorištenja frekvencijskog spektra.

Projekt također obuhvaća i zamjenu postojećih analognih radijskih postaja sa digitalnim DMR (ETSI TS 102 361-1,-2,-3) radijskim postajama kod svih sudionika održavanja cesta koji koriste radio vezu. Također je predviđeno povezivanje sustava na MUPnet tetra sustav čime bi se postigla povezanost važnih službi na cestama (Policija, hitna pomoć, vatrogasci, Državna uprava za zaštitu i spašavanje).

U odnosu na analogni sustav, DMR mreža omogućava veću kvalitetu zvuka, konzistentnije pokrivanje signalom, prijenos podataka, kriptografsku zaštitu, razmjenu tekstualnih poruka te satelitsko praćenje radijskih postaja. Uvođenjem nove tehnologije u radio sustav znatno bi se povećale mogućnosti i kvaliteta te izglednosti uspostave poziva za cestarske službe u Republici Hrvatskoj što bi u konačnosti povećalo efikasnost organizacije te učinkovitijeg nadzora. Modernizacija radijske mreže predviđa se u etapama kroz period između 2014. – 2020. godine.

2.2.2.3. Mjere za povećanje korištenja elektroničkih sustava za naplatu cestarine

Vlada Republike Hrvatske će na prijedlog Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture temeljem odredbi Zakona o cestama, utvrditi mjere za povećanje korištenja elektroničkih sustava za naplatu cestarine, koje uključuju i stimulativne modele plaćanja cestarine, kako bi elektronička naplata cestarine dostigla barem 50% ukupne naplate cestarine.

Na autocestama Hrvatskih autocesta d.o.o. i Autoceste Rijeka-Zagreb d.d. u 2012. godini elektronička naplata cestarine sudjeluje s 30% u ukupnoj naplati cestarine, a u 2013. godini s 35%.

2.3. Nacionalni prometni model i sustav brojanja prometa

Provođenjem mjera i aktivnosti optimalnog sustava brojanja prometa na cestama stvara se pretpostavka za uspostavu Nacionalnog prometnog modela koji će se koristiti za vrijeme trajanja buduće nacionalne prometne strategije, a koji će simulirati prometne obrasce u vremenu i prostoru s ciljem predviđanja funkcioniranja prometnog sustava. Naime, sustavno brojenje prometa provodi se u suglasju s preporukama UN – Ekonomske komisije za Europu još od 1971. godine. Brojenjem prometa prikupljaju se podaci o broju i vrsti vozila na izabranim poprečnim presjecima cesta kao i drugi podaci koji služe kao bitan parametar prilikom projektiranja, donošenja odluka o izgradnji, rekonstrukciji i održavanju javnih cesta.

Do sada su sustavom brojanja prometa većim dijelom bile obuhvaćene autoceste i državne ceste te manjim dijelom županijske ceste. U promatranom četverogodišnjem razdoblju, sustav brojanja prometa će se proširiti kako na državnim cestama, tako i na cestama nižih kategorija kao što su županijske i lokalne ceste, ali i nerazvrstane ceste, posebice u velikim gradovima, a čiji promet svojim značajkama interaktivno utječe na odvijanje prometa na mreži javnih cesta. Uz uvažavanje postojećih kriterija u pogledu strukture podataka te metodologije njihovog prikupljanja i obrade, proširenje sustava dugoročno će omogućiti pouzdane i relevantne podatke o cjelokupnom cestovnom prometu u Republici Hrvatskoj.

Svrha proširenja sustava brojanja prometa na cestama je i prometna valorizacija mreže državnih, županijskih, lokalnih i pojedinih nerazvrstanih cesta, a radi poboljšanja prometnog i prostornog planiranja, sustava održavanja javnih cesta, sigurnosti cestovnog prometa, planskog razvoja cestovne infrastrukture, uspostave kvalitetne baze podataka o cestovnom

prometu te osiguranja potrebne razine vjerodostojnih podataka, kao polazne pretpostavke za uspostavu održivog sustava financiranja cestovne infrastrukture.

Proširenje sustava brojenja prometa koje podrazumijeva povećanje broja automatskih stacionarnih brojila za neprekidno brojenje prometa te prijenosnih brojila prometa za povremeno brojenje prometa, većim dijelom će se realizirati sredstvima i aktivnostima obuhvaćenim Programom građenja i održavanja javnih cesta u razdoblju 2013. – 2016. i dostupnim sredstvima EU fondova.

2.4. Daljnja integracija cestovne mreže s europskim prometnim tokovima i postojećom mrežom RH

Polazeći od općeg i trajnog interesa svih političkih i gospodarskih subjekata za daljnjim razvitkom prometne infrastrukture, kao kapitalne pretpostavke bržeg ukupnog razvitka zemlje i osobito pojedinih gospodarskih grana, nastavak ulaganja u modernizaciju, obnovu i povećanje sigurnosti cestovne mreže nameće se kao logičan i nužan prioritet u kapitalnim ulaganjima Republike Hrvatske.

Daljnji strateški ciljevi odnose se na rješavanje najkritičnijih dionica i objekata, s posebnim naglaskom na rješavanje cestovne infrastrukture u prigradskim i gradskim područjima te kvalitetno povezivanje otoka s kopnom, kao i strateške projekte međudržavne suradnje.

3. PROGRAM GRAĐENJA I ODRŽAVANJA JAVNIH CESTA ZA RAZDOBLJE OD 2013. DO 2016. GODINE

3.1. Opći prikaz ulaganja

U razdoblju od 2013. do 2016. godine planirana su ulaganja u javne ceste u iznosu od 23,10 milijarde (izgradnja, rekonstrukcija, obnova i održavanje cesta). Od ukupno planiranog iznosa 37,8% se odnosi na ulaganja u autoceste, 47,0% na ulaganja u državne ceste, a 15,2% su ulaganja u županijske i lokalne ceste. U sljedećoj tablici dan je pregled po kategorijama cesta i vrstama ulaganja.

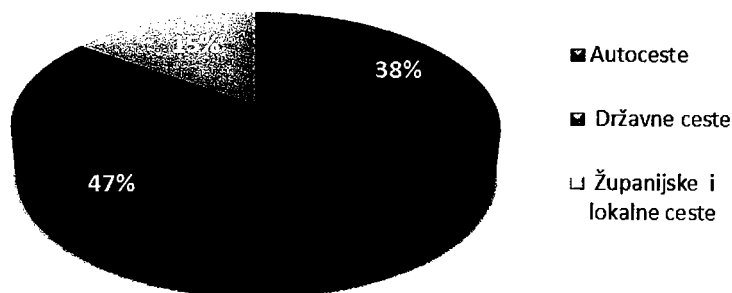
Tablica 4. Rekapitulacija plana ulaganja u javne ceste za period od 2013. do 2016. godine

u tisućama kn

Rbr	Opis	Plan 2013.-2016.	2013.	2014.	2015.	2016.
1	2	3	4	5	6	7
I.	AUTOCESTE					
1.	Izgradnja	6.896.761	1.747.895	1.670.307	1.697.029	1.781.530
	HAC d.o.o.	4.189.544	1.735.658	1.175.389	842.962	435.535
	ARZ d.d.	1.366.434	12.237	101.607	236.451	1.016.139
	Bina Istra d.d.	1.340.783	0	393.311	617.616	329.856
	AZM d.o.o.	0	0	0	0	0
2.	Poboljšanje i obnova cestovne mreže	790.125	120.121	205.736	216.842	247.426
	HAC d.o.o.	493.752	42.002	122.450	151.400	177.900
	ARZ d.d.	132.063	29.713	32.630	34.090	35.630
	Bina Istra d.d.	96.253	23.723	23.723	24.174	24.633
	AZM d.o.o.	68.057	24.683	26.933	7.178	9.263
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE - Autoceste	7.686.886	1.868.016	1.876.043	1.913.871	2.028.956
3.	Redovno održavanje	1.034.873	244.025	257.375	263.526	269.947
	HAC d.o.o.	536.900	131.000	134.000	135.300	136.600
	ARZ d.d.	63.788	10.828	16.000	17.600	19.360
	Bina Istra d.d.	250.645	59.179	62.500	63.813	65.153
	AZM d.o.o.	183.540	43.018	44.875	46.813	48.834
	SVEUKUPNO AUTOCESTE	8.721.759	2.112.041	2.133.418	2.177.397	2.298.903
II.	DRŽAVNE CESTE					
1.	Izgradnja	5.929.880	878.851	1.268.414	1.645.755	2.136.860
2.	Poboljšanje i obnova cestovne mreže	3.194.877	817.877	937.000	720.000	720.000

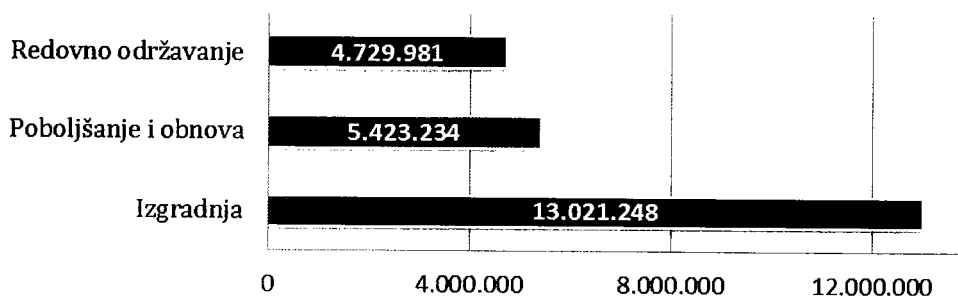
Rbr	Opis	Plan 2013.-2016.	2013.	2014.	2015.	2016.
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE - Državne ceste	9.124.757	1.696.728	2.205.414	2.365.755	2.856.860
3.	Redovno održavanje	1.740.000	405.000	420.000	445.000	470.000
	SVEUKUPNO DRŽAVNE CESTE	10.864.757	2.101.728	2.625.414	2.810.755	3.326.860
III.	ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE					
1.	Izgradnja	125.680	31.805	28.675	31.000	34.200
2.	Poboljšanje i obnova cestovne mreže	1.435.299	329.642	334.560	377.363	393.734
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE - Žup. i lok. ceste	1.560.979	361.447	363.235	408.363	427.934
3.	Redovno održavanje	1.955.108	471.442	466.583	506.492	510.592
	SVEUKUPNO ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE	3.516.088	832.889	829.818	914.855	938.526
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE U JAVNE CESTE	18.372.622	3.926.191	4.444.692	4.687.989	5.313.750
	SVEUKUPNO JAVNE CESTE	23.102.603	5.046.657	5.588.650	5.903.007	6.564.289

Struktura ulaganja po kategorizaciji cesta za razdoblje od 2013. do 2016. godine

Grafički prikaz 8. Struktura ulaganja po kategorizaciji cesta u razdoblju od 2013. do 2016. godine

Struktura prema vrsti ulaganja za razdoblje od 2013. do 2016. godine

Grafički prikaz 9. Struktura prema vrsti ulaganja u razdoblju od 2013. do 2016. godine

3.2. Izgradnja autocesta u razdoblju od 2013. do 2016. godine

Izgradnja autocesta u funkciji je postizanja konkurentnosti ukupnog hrvatskog gospodarstva, osobito turizma, ali i svih drugih čimbenika: rasta zaposlenosti i demografskog razvitka, efikasnijeg prometnog povezivanja u europski prometni sustav, kvalitetnog povezivanja svih hrvatskih regija, posebice obalnog i kontinentalnog područja, većeg gospodarskog korištenja i afirmacije jadranskih luka, prometnog i gospodarskog otvaranja jadranskog prostora srednjoeuropskom zaleđu, povećanja sigurnosti prometa, udobnosti i uštedi vremena putovanja te veće sigurnosti prometa.

Tablica 5. Planirana ulaganja u izgradnju autocesta za period od 2013. do 2016. godine

u tisućama kn

NAZIV CESTE/DIONICE	Planirana financ.sredstva 2013-2016	2013	2014	2015	2016
1	2	3	4	5	6
A1 - BOSILJEVO - SV. ROK - SPLIT	8.259	5.679	1.165	1.415	0
Bosiljevo - Čvor Sveti Rok	2.031	1.912	119	0	0
Čvor Sv. Rok - Dugopolje (Split)	6.228	3.767	1.046	1.415	0
A1 - SPLIT - PLOČE	592.995	512.586	25.374	16.925	38.110
Dugopolje - Šestanovac - Zagvozd - Ravča	64.342	9.085	222	16.925	38.110
Ravča - Vrgorac - čvor Ploče	528.653	503.501	25.152	0	0
A1 - PLOČE - DUBROVNIK	2.088	2.088	0	0	0
Čvor Ploče - spoj Metković	63	63	0	0	0
Metković - Opuzen - čvor Pelješac	1.000	1.000	0	0	0
Doli - čvor Dubrovnik	1.025	1.025	0	0	0
A2 - ZAGREB - MACELJ	1.758	158	1.600	0	0
Krapina - Macelj	1.758	158	1.600	0	0
A3 - BREGANA - ZAGREB - LIPOVAC	325.074	141.573	94.273	87.228	2.000
Bregana - Jankomir	89	84	5	0	0
Obilaznica Zagreba (Jankomir - Ivanja Reka)	9.042	6.422	720	500	1.400
Ivanja Reka - Velika Kapanica (rekonstrukcija CP Ivanja Reka - čvor IKEA)	246.659	134.690	83.083	28.286	600
Čvor Lipovljani	68.807	200	10.165	58.442	0
Velika Kapanica - Županja	407	157	250	0	0
Županja - Lipovac	70	20	50	0	
A4 - ZAGREB - GORIČAN	37.926	2.628	4.258	1.000	30.040
Ivanja Reka - Popovec	30	0	30	0	0
Popovec - Sv. Helena	94	84	10	0	0
Sv. Helena - Komin	33.707	0	3.067	600	30.040
Komin - Breznički Hum - Novi Marof	2.403	2.402	1	0	0
Novi Marof - Varaždin	90	0	90	0	0
Varaždin - Čakovec	518	88	430	0	0
Čakovec - Goričan	130	0	130	0	0
Goričan - granica s Mađarskom	954	54	500	400	0
A5 BELI MANASTIR - OSIJEK - GRANICA BIH	1.308.733	296.225	476.254	325.594	210.660

NAZIV CESTE/DIONICE	Planirana financ.sredstva 2013-2016	2013	2014	2015	2016
Granica Republike Mađarske - Beli Manastir	13.900	0	1.000	3.900	9.000
Beli Manastir - Osijek	531.551	10.261	87.560	232.070	201.660
Most Drava, (2500 m)	601.121	233.557	310.940	56.624	0
Osijek - Đakovo	5	3	2	0	0
Sredanci - granica BIH	93.506	48.377	45.129	0	0
Most Sava	68.650	4.027	31.623	33.000	0
A7 - RUPA - RIJEKA - ŽUTA LOKVA	20.562	16.044	4.518	0	0
Permani - čvor Rupa	19	19	0	0	
Čvor Rupa - granica Republike Slovenije	24	24	0	0	0
Križišće - Novi Vinodolski	10.209	8.169	2.040	0	0
Novi Vinodolski-Senj	7.037	5.597	1.440	0	0
Senj - Žuta Lokva	3.273	2.235	1.038	0	0
A8 - ISTARSKI IPSILON	61.734	8.419	37.977	12.038	3.300
Kanfanar - Pazin (Rogovići)	4.497	4.497	0	0	0
Pazin (Rogovići) - Matulji	57.237	3.922	37.977	12.038	3.300
A9 - ISTARSKI IPSILON	457	457	0	0	0
Nova Vas - Medaki - Kanfanar - Vodnjan - Pula	457	457	0	0	0
A10 - GRANICA BIH - SPOJ METKOVIĆ - ČVOR PLOČE	267.755	263.755	4.000	0	0
Granica BIH - spoj Metković	2.851	2.851	0	0	0
Čvor Ploče - spoj Metković	264.904	260.904	4.000	0	0
A11 - ZAGREB - SISAK	599.905	149.262	176.831	139.587	134.225
Jakuševac - V. Gorica jug	225.662	71.887	123.946	29.829	0
Nadvožnjak "Ranžirni"	271.290	263	27.350	109.452	134.225
V. Gorica jug - Buševac - Lekenik	99.396	75.317	23.773	306	0
Lekenik - Mošćenica	3.557	1.795	1.762	0	0
DC10 - PODRAVSKI IPSILON (KOPRIVNICA)	449.732	123.708	152.799	173.225	0
Sv Helena - Vrbovec	21	21	0	0	0
Vrbovec - Gradec	25	25	0	0	0
Gradec - Križevci	449.686	123.662	152.799	173.225	0
DC12 - PODRAVSKI IPSILON (BJELOVAR)	150.881	30.041	57.040	63.800	0
Vrbovec - Farkaševac	150.881	30.041	57.040	63.800	0
SPOJNA CESTA CP KARAMATIĆI - LUKA PLOČE	109.471	6.674	102.797	0	0
Spojna cesta CP Karamatići - Luka Ploče	48.556	6.656	41.900	0	0
Ulaz u Luku Ploče	60.915	18	60.897	0	0
SPOJNA CESTA ČVOR NIKOLAC - D8	7.475	725	5.400	1.150	200
Čvor Nikolac i trasa spojne ceste	4.192	492	2.800	800	100
Most Neretva	3.283	233	2.600	350	100
SPOJNA CESTA ZAGVOZD - BAŠKA VODA	139.951	131.048	8.903	0	0
Spojna cesta i tunel Sv. Ilija	139.951	131.048	8.903	0	0
SPOJNA CESTA A1- D8 (RAVČA - DRVENIK)	10.825	1.125	1.700	6.000	2.000
Spojna cesta A1- D8 (Ravča - Drvenik)	10.825	1.125	1.700	6.000	2.000
NOVA OBILAZNICA ZAGREBA	33.968	3.968	10.000	10.000	10.000
Luka(A2) - Gradna(A3)	6.660	660	2.000	2.000	2.000
Gradna(A3) - Horvati(A1)	6.660	660	2.000	2.000	2.000

NAZIV CESTE/DIONICE	Planirana financ.sredstva 2013-2016	2013	2014	2015	2016
Horvati(A1) - Mraclin(A11)	6.818	818	2.000	2.000	2.000
Mraclin(A11) - Ivanić Grad(A3)	6.819	819	2.000	2.000	2.000
Ivanić Grad(A3) - Zelina(A4)	7.011	1.011	2.000	2.000	2.000
OSTALI PROJEKTI	59.995	39.495	10.500	5.000	5.000
Novi sustav naplate	59.995	39.495	10.500	5.000	5.000
Rogovići - Cerovlje	545.356	0	310.924	234.432	0
Cerovlje - Lupoglav	565.001	0	82.388	238.194	244.419
Lupoglav - Vranja	230.427	0	0	144.990	85.437
Pristupna cesta Novigrad - Lišnica	118.000	0	0	50.000	68.000
Dogradnja dionice Zagreb - Karlovac na šesterotračnu autocestu	290.000	0	0	0	290.000
Sanacija postojeće četverotračne dionice Zagreb - Karlovac	80.000	0	0	0	80.000
Proširenje naplatne postaje Demerje i uklanjanje NP Lučko	30.000	0	0	0	30.000
Novi čvor Karlovac s naplatom	40.000	0	0	0	40.000
Autocesta A7: dionica Grobničko Polje (Konj) – Mali Svib – Križišće	385.339	0	0	0	385.339
Zid za zaštitu od bure - kompletna priprema za ugradnju i montaža burobrana (l=770 m) sa nadzorom	8.160	1.020	7.140	0	0
Čvor Trinajstići	40.000	0	20.000	20.000	0
Čvor Matulji	25.000	0	20.000	5.000	0
Čvor Orehovica	40.000	0	20.000	20.000	0
Adaptacija čvora Jastrebarsko (rasvjeta) s nadzorom	2.040	204	1.836	0	0
Sanacija mosta Krk s nadzorom	3.011	3.011	0	0	0
Zidovi za zaštitu od buke kod čvora Čavle na autocesti Rijeka - Zagreb	3.529	1.978	1.551	0	0
Dobava, ugradnja i puštanje u operativni rad LED displeja te ostale prometne opreme na mostu Krk	1.615	1.615	0	0	0
Zidovi za zaštitu od buke kod naplatnih kućica za most Krk uz cestu D-102	1.487	0	1.487	0	0
Ostali projekti	862	862	0	0	0
Izrada glavnih i izvedbenih projekata i provedba upravnog postupka za adaptaciju čvora Jastrebarsko - rasvjeta	129	129	0	0	0
Čvor Matulji - izrada projektne dokumentacije (idejni, glavni i izvedbeni projekti) i provedba upravnog postupka lokacijska i građevinska dozvola (Sporazum sa HC)	462	0	462	0	0
Čvor Trinajstići - glavni projekti i upravni postupak građevinska dozvola	489	98	391	0	0
Glavni i izvedbeni (idejni projekt) i građevinska (lokacijska) dozvola za dionicu Permani - Konj (Grobničko Polje)	43.800	0	0	21.000	22.800
Glavni i izvedbeni (idejni projekt) i građevinska (lokacijska) dozvola za dionicu Mali Svib - Križišće	23.500	0	0	23.500	0
Glavni i izvedbeni (idejni projekt) i građevinska (lokacijska) dozvola - dogradnja dionice Zagreb - Karlovac na šesterotračnu autocestu	16.618	0	6.000	10.618	0
Projekt sanacije postojeće četverotračne dionice Zagreb - Karlovac	4.800	0	2.500	2.300	0
Proširenje naplatne postaje Demerje (lokacijska i građevinska) i uklanjanje NP Lučko	1.600	0	800	800	0
Novi čvor Karlovac s naplatom - lokacijska i građevinska dozvola	2.000	0	1.000	1.000	0

NAZIV CESTE/DIONICE	Planirana financ.sredstva 2013-2016	2013	2014	2015	2016
Glavni i izvedbeni (idejni projekt) i građevinska (lokacijska) dozvola - Brza cesta D102: Križišće – Novi most Krk – Luka Omišalj – Krk	20.000	0	0	0	20.000
Akcijski plan - zaštita od buke	440	0	440	0	0
Ostalo projektiranje	250	250		0	0
IZVLAŠTENJA	183.303	3.070	18.000	82.233	80.000
UKUPNO IZGRADNJA AUTOCESTA	6.896.761	1.747.895	1.670.307	1.697.029	1.781.530

U razdoblju od 2013. do 2016. godine predviđaju se aktivnosti na izgradnji dionica autocesta kako slijedi:

1. Na autocesti A1 Zagreb - Split - Ploče - Dubrovnik nastaviti će se ulaganja s ciljem održavanja kontinuiteta izgradnje i dovršetka dionice do čvora Ploče, te će se do kraja 2013. dovršiti preostala poddionica Vrgorac - Ploče, koja uključuje i izgradnju spoja do čeonog cestarinskog prolaza Karamatići. Tijekom razdoblja predviđeni su i počeci radova na izgradnji ulaza u Luku Ploče.
2. Na pravcu A10 Granica BiH - Metković - čvor Ploče radovi koji su započeli u toku 2011. godine bit će dovršeni do kraja 2013. godine. Također je predviđen završetak izgradnje spojne ceste Zagvozd - Baška Voda s tunelom Sveti Ilija s rokom završetka sredinom 2013. godine.
3. Na pravcu A3 Bregana - Zagreb - Lipovac predviđena je izgradnja i opremanje II. faze na čvoru Kosnica.
4. Nastavljaju se i radovi na izgradnji novog čeonog cestarinskog prolaza "Zagreb istok" na dionici Ivanja Reka - Ježevo, te rekonstrukciji i dogradnji čvora Ivanja Reka na poddionici Ivanja Reka - Rugvica, predviđenog faznog dovršavanja od sredine 2013. do sredine 2014. godine. Na dionici Ivanja Reka - Velika Kapanica planirana je izgradnja novog čvora Lipovljani.
5. Na pravcu A4 Zagreb - Goričan predviđen je početak radova na proširenju čvora Sv. Helena.
6. Na Vc koridoru od granice Republike Mađarske - Osijek - granica BiH planirano je izvesti radove na dionici Sredanci - granica BIH uključujući i most preko rijeke Save. Izgradnja mosta preko rijeke Drave započela je u drugoj polovici 2011. godine i predviđa se izvesti u promatranom razdoblju. Predviđeno je započeti radove i na dionici Osijek - Beli Manastir i to u dvije faze. U prvoj fazi gradit će se poluprofil autoceste i u 2016. godini planirano je puštanje u promet poddionice Čeminac - Osijek.

7. Na autocesti A11 Zagreb - Sisak predviđen je dovršetak izgradnje dionica Jakuševac - Velika Gorica jug i poddionice Buševac - Lekenik. Izgradnjom autoceste A11 Zagreb - Sisak te spojem čvora Jakuševac na autocestu A3 Bregana - Lipovac, na Zagrebačkoj obilaznici, značajno će utjecati na odvijanje prometa po postojećoj mreži prometnica. U svrhu što kvalitetnijeg novog južnog ulaza u grad Zagreb, preko Čvora Jakuševac potrebno je izgraditi vijadukt Ranžirni kolodvor Zagreb sa spojem na Sarajevsku ulicu, što je planirano ovim Programom.
8. Aktivnosti projektiranja na novoj obilaznici grada Zagreba.
9. Ostali projekti odnose se na radnje uspostave novog sustava naplate i sve neophodne pripremne radnje. Ove aktivnosti prate otvaranje novih dionica autocesta, ali i neophodnu nadogradnju postojećih dionica. Kao krovni segment sustava za kontrolu prometa na javnim cestama predviđa se uspostava glavnog centra za kontrolu prometa (GCKP) za makro upravljanje prometom na mreži autocesta.
10. Pored izgradnje dionica autocesta pod upravljanjem Hrvatskih autocesta d.o.o., u ovom razdoblju planiraju se i aktivnosti na dovršetku izgradnje i projektne pripreme prometnica koje nisu u sustavu autocesta:
  - izgradnja I. faze Podravskog ipsilona u profilu brze ceste i puštanje u promet 12 km na D10 Gradec - Križevci i 10 km na D12 Vrbovec - Farkaševac.
  - aktivnosti projektiranja na dionicama od Rijeke do Žute Lokve, Spojnoj cesti čvor Nikolac - D8, Spojnoj cesti A1-D8 (Ravča - Drvenik)
  - na dijelu Istarskog ipsilona planirane aktivnosti predstavljaju obvezu prema koncesionaru, koji gradi puni profil autoceste, a Hrvatske autoceste d.o.o. provode dodatni otkup zemljišta i izmještanje instalacija.

U razdoblju od 2013. do 2016. godine, sukladno Programu, Hrvatske autoceste d.o.o. će izgraditi i pustiti u promet 57 km novih dionica autocesta i 30 km brzih cesta.

11. Dogradnja dionice Zagreb - Karlovac na šesterotračnu autocestu (39,28 km)
  - u sklopu projekta Dogradnja dionice Zagreb - Karlovac na šesterotračnu autocestu planirani su i projekti: Sanacija postojeće četverotračne dionice autoceste Zagreb - Karlovac, Proširenje naplatne postaje „Demerje“, Novi čvor Karlovac s naplatom.
12. Izmještanje državne ceste D6, od čvora Novigrad (ARZ) do Lišnice - Karlovačka županija (4,31 km)
  - državna cesta D6 od čvora Novigrad - Lišnica na svojoj dionici od čvora Novigrad do Lišnice omogućit će efikasniju vezu na prometnom pravcu Republika Slovenija - Republika Bosna i Hercegovina, a pored toga će se zajedno s prvom dionicom

ostvariti najkraći cestovni spoj iz prostora sjeverne i središnje Europe do Jadrana, a također rješava specifični i prisutni promet između Republike Slovenije i Republike Bosne i Hercegovine te time opravdava svoje izmještanje.

- izgradnjom pristupne ceste čvor Novigrad – Lišnica sa spojem na D3 (Duga Resa) izravno će se na autocestu priključiti i područje Duge Rese, odnosno promet iz bihaćke regije u Bosni i Hercegovini te će ukupni promet iz spomenutog smjera zaobići grad Karlovac.

13. Autocesta A7 dionica Permani – Grobničko Polje (Konj) (22,19 km). Planirani koridor autoceste A7, dionica Permani – Grobničko polje (Konj) koja je vrlo značajna jer se njome potpuno obilazi gusto naseljeno šire područje grada Rijeke i upravo ovaj koridor određuje položaj i način povezivanja ostalih autocestovnih koridora. Međunarodni i interregionalni promet se odvaja u čvoru Permani na zapadu i čvoru Grobničko polje (Konj) na istoku. Riječka obilaznica se na taj način prometno rasterećuje i preuzima ulogu brze gradske ceste za regionalni i lokalni promet.

- Autocesta A7: dionica Grobničko Polje (Konj) – Mali Svib – Križišće (12,66 km)
- Čvor Mali Svib se planira na postojećoj autocesti A6. Poddionica Grobničko polje – Mali Svib je postojeća autocesta A6, dužine 1,81 km dok je poddionica Mali Svib – Križišće novi koridor duljine 12,66 km.

14. U razdoblju od 2013. do 2016. godine predviđa se izgradnja drugog kolnika autoceste na dionici A8 od čvora Rogovići do čvora Vranja, ukupne duljine 27,9 km (Faza 2B1). Ova faza obuhvaća dopunu na puni profil autoceste na sljedećim poddionicama:

- Rogovići – Ivoli 6,5 km
- Ivoli – Cerovlje 4,9 km
- Cerovlje – Lupoglav 12,3 km
- Lupoglav – Vranja 4,2 km

Početak gradnje 2B faze je predviđen za početak 2014. godine s rokom dovršetka od 35 mjeseci.

Ostali projekti odnose se na radnje uspostave novog sustava naplate i sve neophodne pripreme radnje. Ove aktivnosti prate otvaranje novih dionica autocesta, ali i neophodnu nadogradnju postojećih dionica.

Ukupna vrijednost izgradnje autocesta u razdoblju od 2013. do 2016. godine planirana je u iznosu od 6,90 milijardi kuna uz radove građenja uključuje i projektiranje, otkup zemljišta, arheološka istraživanja, izmještanje instalacija te nadzor.

U razdoblju od 2013. do 2016. godine, sukladno Programu, izgradit će se i pustiti u promet oko 100 km novih dionica autocesta i brzih cesta.

3.3. Izgradnja državnih cesta

3.3.1. Izgradnja

U četverogodišnjem razdoblju od 2013. do 2016. godine ulaganja u državne ceste planirana su u iznosu od 10,86 milijardi kuna. Od toga je u izgradnju državnih cesta planirano utrošiti 5,93 milijardi kuna, u poboljšanje i obnovu 3,19 milijardi kuna, dok je za redovno održavanje državnih cesta planirano 1,74 milijardi kuna.

Tablica 6. Ulaganja u izgradnju državnih cesta u razdoblju od 2013. do 2016. godine po projektima u tisućama kn

Opis	Ukupno 2013.- 2016.	Plan za 2013.	Plan za 2014.	Plan za 2015.	Plan za 2016.
I. SPOJEVI NA AUTOCESTE	324.734	75.521	49.363	73.350	126.500
Majdan – Jamani	112.308	73.045	39.263	0	0
Jamani – Grlo (Klis)	7.950	200	4.250	3.500	0
Okučani – Gradiška (Most Sava)	65.807	507	300	20.000	45.000
Okučani – Stara Gradiška	132.250	1.700	4.500	48.050	78.000
Ostalo	6.419	69	1.050	1.800	3.500
II. PROGRAM GRADNJE I REKONSTRUKCIJE BRZIH CESTA	2.535.540	548.377	683.748	533.715	769.700
Južna obilaznica Osijeka	165.163	64.265	90.848	10.050	0
Orehovica – Križišće, dionica: Sveti Kuzam – Križišće D8	237.083	227.020	9.963	100	0
Čvor Škurinje – luka Rijeka D403	215.828	678	15.000	60.100	140.050
Plano – Split D8	340.685	97.235	88.900	100.900	53.650
Stobreč – Dugi Rat – Omiš D8	453.144	61.480	130.664	39.000	222.000
BC Šibenik – Drniš – Knin – granica BiH D33	13.300	100	1.700	4.000	7.500
Virovitica – Suhopolje	134.527	4.662	58.300	71.565	0
Popovec – M. Bistrica – Zlatar Bistrica – Zabok	677.600	67.700	180.900	214.500	214.500
Kloštar Vojakovački - Križevci D10	61.000	0	2.500	8.000	50.500
Farkaševac - Bjelovar D12	61.000	0	2.500	8.000	50.500
Sisak D36	35.479	11.901	23.577	0	0
BC Varaždin – Ivanec – Krapina	12.600	100	500	3.500	8.500
Rujevica – Marišćina	88.546	6.650	74.896	7.000	0
Ostalo	39.586	6.586	3.500	7.000	22.500

Opis	Ukupno 2013.- 2016.	Plan za 2013.	Plan za 2014.	Plan za 2015.	Plan za 2016.
III. OSTALI PROGRAMI ZAHVATA NA DRŽAVNIM CESTAMA	2.594.162	220.481	427.415	887.255	1.059.010
Velika Gorica – Kosnica D31	28.876	28.876	0	0	0
Obilaznica grada Varaždina	15.594	14.094	1.500	0	0
Zabok – Krapina	94.195	20.800	31.000	32.800	9.595
Dubrovnik – Čitipi	154.000	3.000	5.500	30.000	115.500
Most kopno – otok Čiovo D315	229.380	1.980	7.300	120.105	99.995
Srijemska transferzala Ilok – Lipovac	140.447	2.397	5.050	58.000	75.000
Obilaznica Vukovara D2	217.550	1.900	10.600	55.050	150.000
Istočna obilaznica Vinkovaca D55	145.159	5.199	25.700	59.590	54.470
Zagvozd – Imotski D532	6.034	134	1.400	2.000	2.500
Obilaznica Donjeg Miholjca D34	38.117	4.017	7.400	26.700	0
Obilaznica Opatijske rivijere	123.000	1.200	5.700	13.100	103.000
Denivelacija križanja D8 i ŽC u Bibinju	18.106	7.600	10.506	0	0
Omiš – Gata	49.164	1.464	5.800	15.500	26.400
Produžetak Svačićeve ulice sa spojem na državnu cestu D423 u Slavskom Brodu	39.966	6.166	12.100	21.700	0
Podvožnjak u Zemuniku	31.320	20	100	6.000	25.200
Obilaznica Trpnja	15.400	700	4.700	10.000	0
Rekonstrukcija D66 u Puli (Obilaznica Pule)	107.810	62.510	45.300	0	0
Prolaz kroz Pag	15.532	1.032	7.500	7.000	0
Obilaznica Zaprešića	134.960	19.900	36.800	48.160	30.100
Obilaznica Hrv. Kostajnice	2.300	0	300	300	1.700
Veli Vrh – Pula	12.850	150	5.600	7.100	0
Obilaznica Nove Gradiške	22.167	2.067	15.100	3.500	1.500
Pantana – Trogir	14.500	4.500	10.000	0	0
Tunel Učka – Matulji (raskrižje Kuk)	31.300	4.350	3.700	12.550	10.700
Denivelacija križanja D8 i ŽC 6011 u Murvici	7.610	60	50	7.500	0
Sjeverna obilaznica Čakovca	12.918	18	1.300	6.500	5.100
Južna obilaznica Nedelišća D3	6.717	17	1.000	4.500	1.200
Obilaznica Vodica	17.630	230	2.300	5.100	10.000
Spojna cesta od mosta Cetina do D70	98.100	500	2.500	25.100	70.000
Rogovići – Lindarski Križ	21.940	390	500	550	20.500
Spojna cesta od obilaznice V. Gorice – zračna luka	44.450	1.250	23.200	20.000	0
Rekonstrukcija D1 na dionici od D205-Ž2195 (Ind. zona Zabok)	9.620	120	350	9.150	0
Obilaznica Dicma	5.500	0	200	1.800	3.500
Istočna obilaznica Novog Marofa	6.200	0	200	2.500	3.500
Spojna cesta D1 i D74 Đurmanec	8.300	0	200	8.100	0
Izgradnja dionice državne ceste D75	72.600	1.500	10.400	20.400	40.300
Rekonstrukcija dionice državne ceste D75	130.500	0	20.300	40.100	70.100
Južni dio obilaznice Poreča, II. faza	28.500	1.500	27.000	0	0
PROGRAM SIGURNOSTI CESTOVNOG PROMETA i ostali projekti	90.371	1.371	0	45.000	44.000
Spojna cesta Čvor Orehovica	3.100	0	500	1.500	1.100

Opis	Ukupno 2013.- 2016.	Plan za 2013.	Plan za 2014.	Plan za 2015.	Plan za 2016.
Posedarje - rekonstrukcija križanja na D8	5.000	0	3.000	2.000	0
Čvor Meterize	15.000	0	7.000	8.000	0
Most i pristupne ceste preko Kupe u Pokupju, D228	27.400	0	5.000	22.400	0
Ostalo	295.179	19.470	63.759	127.900	84.050
IV. REKONSTRUKCIJA I UREĐENJE CESTA NA OTOCIMA (OTOČNI PROGRAM)	284.602	7.952	43.950	77.550	155.150
Otok Korčula - Vela Luka D118	31.700	200	10.500	21.000	0
Otok Šolta - izgradnja spojne ceste Trajektna luka D112	25.350	1.150	8.500	15.700	0
Pelješka cesta	19.500	0	4.500	5.000	10.000
Obilaznica Ponikva	19.000	0	500	6.000	12.500
Obilaznica Janjine	11.580	80	500	3.500	7.500
Obilaznica Potomja i Pijavičnog	11.080	80	500	3.500	7.000
Projekt " Jug Hrvatske"	122.692	5.692	5.000	6.000	106.000
Sučuraj – Bogomolje – Poljica D116	6.600	0	1.600	3.000	2.000
Obilaznica Polače – otok Mljet	14.350	650	6.650	6.050	1.000
Tkon – spoj s lukom	1.400	0	400	0	1.000
Otok Vis - Rekonstrukcija dijela D117 u Komiži	3.500	0	3.500	0	0
Obilaznica Orebića	17.850	100	1.800	7.800	8.150
V. REKONSTRUKCIJA I UREĐENJE CESTA I MOSTOVA UZ GRANICU	12.138	7.000	4.638	0	500
Gašparci – Ložac	250	0	0	0	250
Ložac – Hrvatsko	11.888	7.000	4.638	0	250
VI. PROGRAM DENIVELACIJE I OSIGURANJA CESTOVNO - ŽELJEZNIČKIH PRIJELAZA	95.459	1.524	36.000	52.435	5.500
Nadvožnjak ispod željez. pruge u Križevcima D22	6.650	150	400	600	5.500
Virje D2	0	0	0	0	0
Podvožnjak ispod željez. pruge u Sl. Brodu D423	72.909	574	30.000	42.335	0
Denivelacija križanja D310 i želj. pruge Jastrebarsko	15.900	800	5.600	9.500	0
VII. OSTALI INTERVENTNI PROJEKTI	83.246	17.996	23.300	21.450	20.500
Interventni programi	33.219	12.719	8.200	6.300	6.000
Kutina D45	11.270	170	100	5.500	5.500
Otok Brač - prolaz Ložišće	12.300	50	1.200	3.050	8.000
Vodice D8	3.259	2.159	800	300	0
Ostalo	23.198	2.898	13.000	6.300	1.000

Tablica 7. Pregled ulaganja u izgradnju državnih cesta u razdoblju od 2013. do 2016. godine po programima

u tisućama kn

Rbr	Opis	UKUPNO 2013.-2016.	PLAN ZA 2013.	PLAN ZA 2014.	PLAN ZA 2015.	PLAN ZA 2016.
I	SPOJEVI NA AUTOCESTE	324.734	75.521	49.363	73.350	126.500
II	PROGRAM GRADNJE I REKONSTRUKCIJE BRZIH CESTA	2.535.540	548.377	683.748	533.715	769.700

III	OSTALI PROGRAMI ZAHVATA NA DRŽAVNIM CESTAMA	2.594.162	220.481	427.415	887.255	1.059.010
IV	REKONSTRUKCIJE I UREĐENJE CESTA NA OTOCIMA (OTOČKI PROGRAM)	284.602	7.952	43.950	77.550	155.150
V	REKONSTRUKCIJA I UREĐENJE CESTA I MOSTOVA UZ GRANICU	12.138	7.000	4.638	0	500
VI	PROGRAM DENIVELACIJE I OSIGURANJA CESTOVNO-ŽELJEZNIČKIH PRIJELAZA	95.459	1.524	36.000	52.435	5.500
VII	OSTALI INTERVENTNI PROJEKTI	83.246	17.996	23.300	21.450	20.500
	UKUPNO	5.929.880	878.851	1.268.414	1.645.755	2.136.860

U razdoblju od 2013. do 2016. godine nastavit će se izgradnja projekata započeta u prethodnom četverogodišnjem razdoblju. Tako je planiran završetak izgradnje dionice Majdan-Jamani-Klis (Grlo), duljine 4,5 km državne ceste D1 Solin-Klis-Sinj, ceste Sveti Kuzam-Križišće, duljine 10,5 km, dionice Splitske obilaznice Plano-Kaštel Stari, duljine 4,25 km i dionice Tunel „Omiš“ - Omiš, duljine 2,82 km, II. faza obilaznice Velike Gorice, duljine 5,3 km, Južna obilaznica Osijeka, duljine 10,8 km i dr.

Nastavit će se radovi na izgradnji brze ceste Popovec - Marija Bistrica - Zabok sa spojem na Breznički Hum kao i na Splitskoj obilaznici, dionica Kaštel Stari - Kaštel Gomilica, duljine 5,6 km.

U razdoblju od 2013. do 2016. godine planiran je početak izgradnje Podravske brze ceste na dionici Virovitica - Suhopolje, duljine 9,1 km, dionicama spojne ceste Zabok - Krapina i dionicama državne ceste D225 Zaprešić - Prigorje Brdovečko. Također je planiran početak radova na izgradnji II. faze obilaznice Donjeg Miholjca, II. faze istočne obilaznice Vinkovaca te obilaznice Nove Gradiške. Planirane su izgradnje nadvožnjaka preko željezničkih pruga u Slavonskom Brodu i Jastrebarskom te izgradnja spojne ceste prema trajektnom pristaništu u Veloj Luci, spojne ceste od obilaznice Velike Gorice do Zračne luke Zagreb i dr.

Hrvatske ceste d.o.o. provode aktivnosti na integriranju biciklističke i cestovne infrastrukture u cjeloviti sustav. Aktivnosti se provode na zakonodavnoj, organizacijskoj i tehničkoj razini.

U razdoblju od 2013. do 2016. godine u okviru aktivnosti projekata i programa kandidiranih za financiranje iz fondova Europske unije planira se i gradnja D403 u sklopu projekta Rijeka Gateway, izgradnja mosta Sava i dionice Okučani - Stara Gradiška, početak gradnje dionice Stobreč – Omiš kao dijela Splitske obilaznice, spajanje odvojenog teritorija

Republike Hrvatske kao što je „Projekt jug Hrvatske“ i mosta Kopno - Čiovo sa spojnim cestama i dr.

Osim navedenih projekata postoje i dva programa u sklopu kojih će se iz EU fondova financirati niz manjih projekata. To su „Program sigurnosti cestovnog prometa“ i „Program prekograničnog povezivanja RH“.

Kroz razdoblje od 2013. do 2016. godine planira se realizacija ukupno 145 projekata u vrijednosti 5,93 milijardi kuna, a u nastavku navodimo neke od najvećih.

- D1 Majdan - Jamani - Klis (Grlo) - izgradnja drugog kolnika brze ceste Solin - Klis - Sinj (D1) na dionicama: Majdan - Jamani i Jamani - Klis (Grlo), duljine 4,5 km biti će završena tijekom 2014. godine
- Most preko Save na brzjoj cesti Okučani - granica BiH; duljine 0,5 km - ishoda je građevinska dozvola. Dovořeni su svi projekti po novom optimiziranom tehničkom rješenju. Planira se početak gradnje u drugoj polovici 2015. godine sufinancirane sredstvima iz EU fondova.
- Brza cesta granica Mađarske - Virovitica - Okučani - granica BiH dionica: Okučani - granica BiH, duljine 11,20 km - u tijeku su pripreme za ishodaenje građevinske dozvole za spojnu cestu od mosta preko rijeke Save do čvora Okučani. Planira se gradnja sufinancirana sredstvima iz EU fondova, s početkom u drugoj polovici 2015. godine.
- Južna obilaznica Osijeka, duljine 12,1 km – izgradnja je u tijeku i planira se završiti tijekom 2015. godine.
- Državna cesta D8, Sveti Kuzam - Križišće, duljine 9,5 km - Dionica Sveti Kuzam - Križišće, ukupne duljine 9,5 km sastoji se od četiri poddionice, odnosno četiri LOT-a. Radovi na dionici Sv. Kuzam – Križišće bit će dovršeni krajem 2013. godine.
- Državna cesta D403, Čvor Škurinje – luka Rijeka, l=2,3 km - ishoda izmjena i dopuna lokacijske dozvole za faznost izgradnje (10 faza gradnje). Izrađeni su svi glavni projekti te je dobivena prva građevinska dozvola. Tijekom 2014. godine ishoda će se preostale građevinske dozvole te se planira gradnja koja će biti predložena za sufinanciranje sredstvima iz EU fondova.
- Plano – Split - državna cesta D8, dionica Plano – Kaštel - Sućurac LOT 0 Plano, duljine 0,7 km i LOT 1 Plano - Kaštel Stari, duljine 4,25 km su izgrađene te se planira izgradnja na dionici Kaštel Stari - Kaštel Gomilica, LOT 2, duljine 5,6 km.

- Stobreč – Dugi Rat – Omiš, LOT 4 Tunel „Omiš“- Omiš, duljine 2,82 km - izgradnja je u tijeku, planiran je završetak krajem 2014. godine, a nastavak gradnje spoja prema Stobreču u skladu s optimiziranim projektnim rješenjem, planira se kandidirati za sufinanciranje sredstvima iz EU fondova. U tijeku je priprema dokumentacije za kandidaturu.
- Brza cesta Virovitica – Suhopolje duljine 9,1 km – početak izgradnje planira se u 2014. godini.
- Brza cesta Popovec - M. Bistrica - Zabok sa spojem na Breznički Hum („Zagrebački prsten“) - projekt se izvodi u fazama i podijeljen je u četiri dionice. U tijeku je izgradnja prve dionice, a za preostale dionice u tijeku su izrada studije, idejnih i glavnih projekata te ishoda građevinskih dozvola.
- BC Varaždin – Ivanec – Krapina – u tijeku je izrada studijske dokumentacije, te je za dionicu Bednja – Ivanec planirana izrada glavne projektne dokumentacije.
- Rujevica – Marišćina – u tijeku je izgradnja dionice.
- Zabok – Krapina – u tijeku je ishoda građevinskih dozvola. Tijekom 2014. godine započinje gradnja I faze, Zabok – Sveti Križ – Začretje.
- Dubrovnik – Čilipi - brza cesta Dubrovnik (Osojnik) – Čilipi – Debeli Brijeg – za cijelu trasu izrađeno je idejno rješenje i studija o utjecaju na okoliš, a za dionicu: Plat - čvor Čilipi, duljine 11,5 km izrađen je idejni projekt te je u tijeku ishoda lokacijske dozvole te izrada glavne projektne dokumentacije i ishoda građevinskih dozvola.
- Most kopno - otok Čiovo s pristupnim i spojnim cestama - za Most kopno - otok Čiovo, ishoda je građevinska dozvola, a za spojnu cestu 1 D8 - most, duljine 0,7 km i spojnu cestu 2 na otoku Čiovu od mosta do Ž6136 duljine 1,65 km u tijeku je ishoda građevinskih dozvola, te se planira gradnja sredstvima sufinanciranim iz EU fondova.
- Obilaznica Vukovara – ishoda su građevinske dozvole te se očekuje početak gradnje tijekom 2015. godine.
- Istočna obilaznica Vinkovaca – u tijeku je ishoda građevinskih dozvola te se očekuje početak gradnje tijekom 2014. godine.
- Obilaznica Zaprešića – u tijeku je ishoda građevinskih dozvola te se očekuje početak gradnje tijekom 2014. godine po dionicama
- D10 Kloštar Vojakovački – Križevci – izgradnja II. faze Podravskog ipsilona u profilu brze ceste (jedan kolnik) - početak gradnje krajem 2015. godine

- D12 Farkaševac - Bjelovar – izgradnja II. faze Podravskog ipsilona u profilu brze ceste (jedan kolnik) - početak gradnje krajem 2015. godine

3.3.2. EU Fondovi – priprema projekata

Pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji otvara se mogućnost sufinanciranja javnih investicija, u našem slučaju cestovne infrastrukture, iz fondova EU te će se u narednom razdoblju posebna pažnja posvetiti budućem korištenju sredstava iz navedenih izvora.

Sukladno strateškim dokumentima Europske unije, čiji su ciljevi ugrađeni u Nacrt operativnog programa prometa OP 2014.-2020., priprema se niz projekata i programa koji će se predložiti za sufinanciranje iz EU fondova. Osim velikih projekata od kojih se mogu navesti: povezivanje juga Hrvatske tzv. "Projekt jug Hrvatske", Most na Savi kod Gradiške sa spojnim cestom do A3, Splitska obilaznica: dionica Stobreč - Omiš, Most kopno - Čiovo sa spojnim cestama, tu je još i cijeli niz manjih projekata (obilaznice gradova, crne točke na cestama, rekonstrukcija križanja i kritičnih dionica-tzv."uska grla", pješačka i biciklistička infrastruktura i sl.) koji se pripremaju u okviru Programa sigurnosti cestovnog prometa. Program je usklađen s strateškim odrednicama Europske unije te je dio OP 2014.-2020. i nove Strategije razvoja cestovnog prometa. Također, u pripremi je i Program prekogranične suradnje u cestovnom prometu Republike Hrvatske - Bosne i Hercegovine u kojem se predviđa priprema cijelog niza projekata od zajedničke važnosti za cestovni promet i infrastrukturu. Program također korespondira sa strateškim odrednicama Europske unije.

Paralelno s aktivnostima na pripremi projekata i programa, radi se na formiranju tehničkih i stručnih kapaciteta i strukture za pripremu i provedbu svih aktivnosti vezanih za pripremu i povlačenje sredstava iz EU fondova. Usklađivanje zakonske regulative i prakse Republike Hrvatske i Europske unije donosi nam nove zahtjeve i obveze. Za kvalitetnu suradnju sa širim okruženjem i sustavom čiji smo punopravni član, potrebno je osigurati istu razinu kvalitetnih podataka i podloga.

Povlačenje sredstava iz EU fondova zahtjeva pripremu tehničkih podloga koje elaboriraju potrebu za provedbom projekata i dokazuju parametre korištene u podlogama.

Da bi se postavljenim zadacima moglo odgovoriti, potrebna je iscrpna i sveobuhvatna baza podataka o cestovnom prometu. Osnovni ulazni podaci navedene baze su: stanje

infrastrukture i parametri prometa. To nameće potrebu širenja mreže brojila prometa na državnim cestama, a naročito na mreži županijskih i lokalnih česta koje su vrlo slabo pokrivene istima. Nedostatak informacija o prometu koji se prikupljaju brojilima limitiraju mogućnosti planiranja razvoja pa i održavanja mreže županijskih i lokalnih prometnica. Ta činjenica zahtijeva aktivan pristup problemu te što brže širenje mreže brojila na navedenu mrežu prometnica.

3.3.3. Poboljšanje cestovne mreže državnih cesta – betterment

U razdoblju 2013.-2014. iz programa Betterment II. nastavit će se radovi na 19 dionica. Predviđeno je završiti sve radove na obnovi preostalih 224,3 km.

Tablica 8. Pregled programa Betterment II po projektima

u tisućama kn

Rbr	županija	Br. DC	Opis	Duljina (km)	Planirani iznos izgradnje do završetka rekonstrukcije
1	Zag	D43	Ivanić Grad	7,4	25.631
2	Zag/Kr-zag	D1	D205 – čvor Zaprešić	16,3	22.519
3	Zag	D31	Velika Gorica – Mala Buna	5,7	2.501
4	Zag/Kr-zag	D29	Marija Bistrica – Kašina	10,5	36.999
5	Si-mos	D37	Petrinja – Gora	7,2	12.534
6	Vž	D35	Vidovec – Lepoglava	18,2	1.073
7	Vt-po	D34	Slatina – Čađavica	15,2	1.348
8	St-da/Du	D8	Živogošće – Ploče	28,8	50.011
9	Du	D8	Čilipi – Karasovići	16,2	9.414
10	St-da	D116	Jelsa – Poljice	13,0	59.865
11	Pr-go	D8	Novi Vinodolski – Kozica	12,4	46.544
12	Kr-zag	D205	Risvica – Dubrovčan	10,4	39.988
13	Pr-go	D100	Vodice – Orlec	11,6	48.397
14	Pr-go	D105	Lopar – Rab	7,0	42.543
15	Li-se	D1	Korenica – Debelo Brdo	9,3	20.346
16	Li-se	D25	Bunić – Ljubovo	6,5	13.834
17	Ka	D36	Selce – Kupčina	14,7	39.730
18	Si-mos	D224	Komarevo – Brđani	5,4	19.990
19	Kr-zag	D206	Valentinovo – Krapina	8,5	29.785
SVEUKUPNO IZGRADNJA BETTERMENT					523.055
OSTALA ULAGANJA BETTERMENT					59.445
UKUPNO PROGRAM BETTERMENT					582.500

3.4. Ulaganja u županijske i lokalne ceste

Županijske uprave za ceste upravljaju i gospodare županijskim i lokalnim cestama, a osnivač im je županija. U Republici Hrvatskoj ima dvadeset županijskih uprava za ceste, a županijskim i lokalnim cestama na području grada Zagreba upravlja Upravno tijelo Grada Zagreba zaduženo za promet. Županijske uprave za ceste i grad Zagreb upravljaju i gospodare u ukupnoj duljini sa 9.703,40 km županijskih i 8.979,70 km lokalnih cesta.

Županijske uprave za ceste od svog osnutka (1998. godini) razvijaju sustav upravljanja županijskim i lokalnim cestama u sljedećim uvjetima:

- nedovoljno ulaganje u mrežu županijskih i lokalnih cesta u odnosu na državnu mrežu prometnica,
- nedostatak strategije održavanja županijskih i lokalnih cesta.

Zadaci koji se moraju rješavati su: podizanje razine kvalitete održavanja županijskih i lokalnih cesta u organizacijskom i tehnološkom smislu te kvalitetno rekonstruiranje dionica cesta u urbanim zonama. U razdoblju od 2013. do 2016. godine planira se u redovno održavanje županijskih i lokalnih cesta utrošiti 1,95 milijardi kuna, a u poboljšanje i obnovu cestovne mreže županijskih i lokalnih cesta 1,43 milijardi kuna, dok se za izgradnju županijskih i lokalnih cesta planira u navedenom četverogodišnjem razdoblju 0,13 milijarde kuna. U navedenom razdoblju planira se izgraditi novih 131,72 km županijskih i lokalnih cesta.

Tablica 9. Pregled ulaganja u županijske i lokalne ceste po vrsti ulaganja

u tisućama kn

	ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE	Plan 2013.-2016.	2013.	2014.	2015.	2016.
1.	Izgradnja	125.680	31.805	28.675	31.000	34.200
2.	Poboljšanje i obnova	1.435.299	329.642	334.560	377.363	393.734
	UKUPNO INVESTICIJSKO ULAGANJE – Žup. i lok. ceste	1.560.979	361.447	363.235	408.363	427.934
3.	Redovno održavanje	1.955.108	471.442	466.583	506.492	510.592
	SVEUKUPNO ŽUPANIJSKE I LOKALNE CESTE	3.516.088	832.889	829.818	914.855	938.526

U ukupnim ulaganjima u županijske i lokalne ceste, redovno održavanje sudjeluje u prosjeku s 55,61%, poboljšanje s 40,82%, a izgradnja cesta sa 3,57%. Evidentno je da je povećan udio redovnog održavanja tijekom promatranog razdoblja (sa 47,91% u razdoblju 2009.-2012. godine na 55,61% u razdoblju 2013.-2016. godine). Istovremeno se udio

izvanrednog održavanja povećavao sa 33,04% na 40,82% što je, s obzirom na stanje cestovne mreže, i razumljivo.

Tablica 10. Pregled ulaganja u županijske i lokalne ceste po županijama

u tisućama kn

	ŽUPANIJA	Plan 2013.-2016.	Godina 2013.	Godina 2014.	Godina 2015.	Godina 2016.
1	ZAGREBAČKA	300.245	60.300	58.025	91.210	90.710
	Investicijsko ulaganje	105.345	12.300	22.025	35.760	35.260
	Redovno održavanje	194.900	48.000	36.000	55.450	55.450
2	KRAPINSKO-ZAGORSKA	115.158	27.147	28.617	28.617	30.777
	Investicijsko ulaganje	61.158	13.147	14.617	15.617	17.777
	Redovno održavanje	54.000	14.000	14.000	13.000	13.000
3	SISAČKO-MOSLAVAČKA	120.109	23.709	21.500	35.950	38.950
	Investicijsko ulaganje	47.062	8.262	11.900	11.950	14.950
	Redovno održavanje	73.047	15.447	9.600	24.000	24.000
4	KARLOVAČKA	104.349	25.679	26.960	25.900	25.810
	Investicijsko ulaganje	27.949	6.279	7.960	6.900	6.810
	Redovno održavanje	76.400	19.400	19.000	19.000	19.000
5	VARAŽDINSKA	179.953	51.212	37.715	45.055	45.971
	Investicijsko ulaganje	91.953	28.712	16.715	23.055	23.471
	Redovno održavanje	88.000	22.500	21.000	22.000	22.500
6	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	126.108	25.009	26.159	36.626	38.314
	Investicijsko ulaganje	47.900	6.100	6.600	16.600	18.600
	Redovno održavanje	78.208	18.909	19.559	20.026	19.714
7	BJELOVARSKO-BILOGORSKA	224.324	49.574	57.200	57.700	59.850
	Investicijsko ulaganje	112.124	22.274	29.400	29.400	31.050
	Redovno održavanje	112.200	27.300	27.800	28.300	28.800
8	PRIMORSKO-GORANSKA	334.603	96.129	76.564	80.080	81.830
	Investicijsko ulaganje	159.282	54.895	32.477	35.080	36.830
	Redovno održavanje	175.321	41.234	44.087	45.000	45.000
9	LIČKO-SENJSKA	100.589	29.479	23.580	23.740	23.790
	Investicijsko ulaganje	16.189	8.079	2.580	2.740	2.790
	Redovno održavanje	84.400	21.400	21.000	21.000	21.000
10	VIROVITIČKO-PODRAVSKA	84.285	15.575	22.690	22.960	23.060
	Investicijsko ulaganje	18.860	5.360	4.500	4.500	4.500
	Redovno održavanje	65.425	10.215	18.190	18.460	18.560
11	POŽEŠKO-SLAVONSKA	61.104	15.591	16.013	14.700	14.800
	Investicijsko ulaganje	20.800	6.600	4.700	4.700	4.800
	Redovno održavanje	40.304	8.991	11.313	10.000	10.000
12	BRODSKO-POSAVSKA	111.020	28.520	26.900	27.500	28.100
	Investicijsko ulaganje	39.520	11.020	8.900	9.500	10.100
	Redovno održavanje	71.500	17.500	18.000	18.000	18.000
13	ZADARSKA	164.672	59.374	34.374	35.181	35.743
	Investicijsko ulaganje	57.055	25.503	10.052	10.500	11.000
	Redovno održavanje	107.617	33.871	24.322	24.681	24.743
14	OSJEČKO-BARANJSKA	334.084	61.224	79.900	96.480	96.480
	Investicijsko ulaganje	209.784	32.924	49.900	63.480	63.480
	Redovno održavanje	124.300	28.300	30.000	33.000	33.000
15	ŠIBENSKO-KNINSKA	75.685	22.635	17.200	17.700	18.150

ŽUPANIJA		Plan 2013.-2016.	Godina 2013.	Godina 2014.	Godina 2015.	Godina 2016.
	Investicijsko ulaganje	33.485	11.185	7.200	7.450	7.650
	Redovno održavanje	42.200	11.450	10.000	10.250	10.500
16	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	128.878	31.918	29.622	32.015	35.323
	Investicijsko ulaganje	67.978	17.143	14.247	16.640	19.948
	Redovno održavanje	60.900	14.775	15.375	15.375	15.375
17	SPLITSKO-DALMATINSKA	525.475	101.975	138.000	141.000	144.500
	Investicijsko ulaganje	311.475	56.975	82.000	85.000	87.500
	Redovno održavanje	214.000	45.000	56.000	56.000	57.000
18	ISTARSKA	214.803	52.173	54.545	52.254	55.831
	Investicijsko ulaganje	45.803	10.673	13.045	9.754	12.331
	Redovno održavanje	169.000	41.500	41.500	42.500	43.500
19	DUBROVAČKO-NERETVANSKA	120.641	30.765	33.192	28.342	28.342
	Investicijsko ulaganje	51.891	11.515	16.692	11.842	11.842
	Redovno održavanje	68.750	19.250	16.500	16.500	16.500
20	MEĐIMURSKA	90.003	24.901	21.062	21.845	22.195
	Investicijsko ulaganje	35.366	12.501	7.725	7.895	7.245
	Redovno održavanje	54.637	12.400	13.337	13.950	14.950
	Ukupno	3.516.088	832.889	829.818	914.855	938.526
	Investicijsko ulaganje	1.560.979	361.447	363.235	408.363	427.934
	Redovno održavanje	1.955.108	471.442	466.583	506.492	510.592

Društveno-gospodarske prilike vrlo su različite po pojedinim županijama. Specifične okolnosti u pojedinim regijama Hrvatske su vrlo kompleksne i zahtijevaju sustavni pristup definiranju razvojnih potreba u tim regijama. Razvitak infrastrukture predstavlja preduvjet društveno-gospodarskog razvoja, a u sklopu toga optimalna razvijenost županijskih i lokalnih cesta ima vrlo važnu pokretačku ulogu.

Specifična obilježja pojedinih regija, prema kojima se i razvitak županijskih i lokalnih cesta mora uskladiti, poglavito su:

- područja pogođena ratom koja karakterizira loša poduzetnička aktivnost, gubitak tradicionalnih tržišta, depopulacija i spori povratak stanovništva, specifične poteškoće brdsko-planinskih područja u pogledu geografske i prometne izoliranosti, nemogućnost plasmana roba u modernom tržišnom gospodarstvu, nepovoljna starosna struktura stanovništva i sl.,
- potreba za uravnoteženim održivim razvojem otoka, uvažavajući pri tome prirodnu i kulturnu baštinu s razvojnim potencijalom tih područja što određuje pristup rješavanju prometne politike otoka,
- pogranična područja na kojima treba osposobiti mrežu županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta da mogu opsluživati unutarnje kapacitete, kako bi lokalno

stanovništvo s obje strane granice moglo zajednički prepoznati i razviti projekte od interesa za društveni i gospodarski razvitak tih područja,

- područja industrijskih zona i zona malog i srednjeg poduzetništva koja se prostorno i prometno moraju kvalitetno integrirati s tranzitnim prometnim pravcima.

4. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Hrvatska je od svog osamostaljenja, a posebno u posljednjih desetak godina, na području razvoja cestovne infrastrukture ostvarila izuzetne rezultate. Politikom ubrzanog razvitka i jasno definiranim ciljevima dovela je mrežu cesta, posebno autocesta na zavidnu razinu – uz sam bok najrazvijenijih zemalja Europe. Time je stvorila osnovne preduvjete za unutarnju integraciju hrvatskog prostora, što bržu integraciju Hrvatske u širi europski prostor, brži razvitak privrede, osobito turizma i općenito aktiviranje komparativnih prednosti koje pružaju Jadransko more i obala.

Dostignuti stupanj razvijenosti cesta i autocesta nameće potrebu novog pristupa razvojnoj politici u ovom sektoru. Umjesto dosadašnje politike ubrzanog cestovnog razvitka, Hrvatska mora pristupiti politici umjerenog održivog cestovnog razvitka, kojom će maksimalno racionalizirati daljnje procese gradnje i gospodarenja cestama. To istovremeno ne znači kako je potrebno stati s daljnjom gradnjom i razvitkom cestovne mreže, štoviše Hrvatska će dovršavati realizaciju zacrtanih strateških ciljeva, a to znači omogućiti ostvarenje planiranog standarda redovnog održavanja cesta, osposobiti ukupnu osnovnu mrežu cesta u skladu sa zahtjevima suvremenog cestovnog prometa i dovršiti nužno planiranu mrežu autocesta i brzih cesta. Takve premise uravnoteženog održivog razvitka cesta imaju polazište u realnom sagledavanju prometne potražnje, očuvanju vrijednosti sadržanoj u dosad izgrađenoj mreži cesta, u realno utvrđenim programima i prioritetima i na kraju u realno raspoloživim materijalnim mogućnostima. Ovakav pristup zahtjeva sistematizaciju i kritičku analizu svih segmenata sustava: od zakonskih i podzakonskih normi, razvojnih i planskih dokumenata, organizacijskih i financijskih modela do tehnoloških procesa zastupljenih u cestovnom sektoru. Znanost i struka moraju prednjačiti u izradi prijedloga i trebaju politici pružiti stručnu i realnu podlogu za donošenje racionalnih dugoročnih i kratkoročnih operativnih odluka. Hrvatska danas raspolaže dovoljnim iskustvom i stručnim potencijalom da može odgovoriti svim tim zahtjevima.

Održivi razvitak cesta zadovoljava potrebe današnjice, a da pritom ne ugrožava potrebe budućih generacija. On osigurava ravnotežu između zahtjeva za unapređenje kakvoće života (ekonomska sastavnica), za ravnomjeran razvitak zemlje i dobrobit svih žitelja (socijalna sastavnica) te zahtjeva za očuvanjem okoliša kao prirodnog dobra o kojima ovise i sadašnje i buduće generacije (sastavnica očuvanja okoliša).

Ostvarenje uravnoteženog i učinkovitog održivog razvitka cesta pretpostavlja utvrđivanje razvojne politike, koja će se temeljiti na:

- dobro uređenoj pravnoj i tehničkoj regulativi,
- pravilno razrađenoj organizacijskoj strukturi i modelu financiranja,
- planskim dokumentima,
- utvrđenoj strategiji dugoročnog razvitka, kvalitetnim srednjoročnim i godišnjim planovima i programima.

Ulaganja u cestovnu infrastrukturu imaju dugoročan karakter, čiji se efekti, bilo pozitivni ili negativni, odražavaju u dugom vremenskom razdoblju te se strateške odluke o daljnjem razvitku cestovne infrastrukture moraju temeljiti na znanstvenim i stručnim istraživanjima i uzajamnoj suradnji struke i politike.

KLASA:

URBROJ:

U Zagrebu,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović